វាយឡើងវិញជាភាសាខ្មែរពីឯកសារផ្លូវការ

ក្រឹត្យច្បាប់លេខ/១០០ ក្រ/១៣តុលា១៩៩២

អនុម័តនាថ្ងៃទី ១០ សីហា ១៩៩២

ច្បាប់ភូមិបាល ១៩៩២

បទប្បញ្ញត្តិទូទៅ

មាត្រា ១

ដីធ្លីនៃរដ្ឋកម្ពុជា ជាសម្បតិរបស់រដ្ឋ ហើយត្រូវបានរដ្ឋគ្រប់គ្រង ដោយឯកភាពទូទាំងប្រទេស ។ រដ្ឋមិនទទួលស្គាល់ដាច់ខាតរបប កម្មសិទ្ធិចាស់លើដីធ្លីមុនឆ្នាំ១៩៧៩។ កម្មសិទ្ធិ និង សិទ្ធិផ្សេងៗទៀតលើដីធ្លី ត្រូវស្ថិតនៅក្រោមអំណាចនៃច្បាប់នេះ។

មាត្រា ២

ពលរដ្ឋកម្ពុជាមានសិទ្ធិពេញទី ក្នុងការកាន់កាប់ប្រើប្រាស់ដីធ្លី និង មានសិទ្ធិតំណមរតកលើដីធ្លី ដែលរដ្ឋប្រគល់អោយសំរាប់រស់នៅ និង ធ្វើអាជីវកម្ម។

មាត្រា ៣

រដ្ឋធានាអោយអ្នកប្រើប្រាស់ដីធ្លីនូវសិទ្ធិកាន់កាប់ ប្រើប្រាស់ និង ទទួលផលស្របច្បាប់អំពីដីធ្លី។

ការប៉ះពាល់ដល់កម្មសិទ្ធិឯកជននៃពលរដ្ឋ ត្រូវហាមឃាត់មិនអោយមាន វៀរលែងតែប្រយោជន៍សាធារណៈតម្រូវអោយធ្វើក្នុង ករណីដែលមានចែងក្នុងច្បាប់។ ក្នុងន័យនេះម្ចាស់កម្មសិទ្ធិ មានសិទ្ធិទទួលបំណាច់ជាមុនដោយត្រឹមត្រូវ និង សមរម្យ។

មាត្រា ៤

រ៉ែ បេតិកភណ្ឌ វប្បធម៌ ប្រវត្តិសាស្ត្រជាតិដែលមាននៅក្នុងដី នៅលើដី នៅបាតសមុទ្រ និងនៅក្រោមបាតសមុទ្រ ជាសម្បត្តិរបស់រដ្ឋ។

មាត្រា ៥

មិនអោយមានសិទ្ធិជាឯកជន ក្នុងដែនបំរុងរុក្ខា នេសាទ អាងតំកល់ទឹកស្រោចស្រព បរិវេណមណ្ឌលរ៉ែ មណ្ឌលបេតិកភណ្ឌ វប្បធម៌ ប្រវត្តិសាស្ត្រជាតិ វត្តអារ៉ាម ទីស្មសាន សាលារៀន សួន និង ទួលសាធារណៈ អតីតសំណង់រដ្ឋ ដីបំរុង និង ដីចំណីសំរាប់ផ្លូវ ដីបំរុង និង ដីសំរាប់ផ្លូវដែក ទន្លេ សមុទ្រ ។

មាតិកាទី ១ កម្មសិទ្ធលើអចលនវត្ថុ

ជំពូកទី ១ អំពីអចលនវត្ថុ "អចលនទ្រព្យ"

ផ្នែកទី ១ អំពីប្រភេទនៃអចលនទ្រព្យ

មាត្រា ៦

អចលនវត្ថុ គឺវត្ថុដែលមានស្ថានភាពជាប់នឹងកន្លែងតែមួយ មិនកំរើកពីកំណើតក្តី ពីភ័ព្វវាសនានៃវត្ថុនោះក្តី។ វត្ថុទាំងឡាយខ្លះ ដែលដឹកនាំបានតាមកំណើតរបស់វា តែច្បាប់រាប់បញ្ចូលជាអចលនវត្ថុ ដែលហៅថាអចលនវត្ថុតាមសន្មត់របស់ច្បាប់ ។

សិទ្ធិប្រត្យ័ក្សទាំងឡាយលើអចលនវត្ថុ ក៏ទុកជាអចលនវត្ថុដែរ ។

មាត្រា ៧

អចលនវត្ថុពីកំនើត គឺដីធ្លី សំណង់គ្រប់ប្រភេទ ដែលសង់លើគ្រឹះ ឬ សង់ដោយបាយអរ និង ឥដ្ឋ សំណង់ទាំងឡាយ បើរុះរើទៅនឹង នាំអោយខូចខាតអស់តម្លៃច្រើន ។

វាយឡើងវិញជាភាសាខ្មែរពីឯកសារផ្លូវការ

មាត្រា ៨

អចលនវត្ថុពីភ័ពវ៉ាសនានោះ គឺវត្ថុទាំងពួងទោះបីពីកំណើតមកជីកនាំបានក៏ដោយក៏ត្រូវទុកជាអចលនវត្ថុដែរ ព្រោះវាជាបរិវារនៃអចលនវត្ថុ វាត្រូវតែនៅជាប់នឹងអចលនវត្ថុ ជួនកាលព្រោះវានោះជារបស់ដែលកើតអំពីអចលនវត្ថុ ដូចជាផលានុផលនៃរុក្ខជាតិគ្រប់យ៉ាង ដែលមិនទាន់ ច្រូតកាត់ចាកដើម ឬ មិនទាន់ដាច់ចេញអំពីដី ឬ ដើមឈើដែលកំពុងទ្រទ្រង់នូវផ្លែ ជួនកាលពីព្រោះវានោះជារបស់ចាំបាច់ ឬ មានប្រយោជន៍ក្នុងអាជីវកម្មខាងកសិកម្ម ខាងឧស្សាហកម្ម ខាងពាណិជ្ជកម្មនៃមូលនិធិ ដូចជាសត្វចិញ្ចឹមយកធារ ចិញ្ចឹមសំរាប់លក់ សំរាប់អូស សំរាប់ដឹកនាំ សំរាប់ប្រណាំងសំរាប់ភ្ជួរ រាស់ យន្ត ឧបករណ៍ ឧបភោគភណ្ឌប្រដាប់ប្រដា និង សម្ភារៈទាំងឡាយ ជី ពូជ និង កូនឈើជួនកាលពីព្រោះវានោះជារបស់ដែលគេផ្សំចូលគ្នានឹង អចលនវត្ថុពីកំណើតដោយប្រការថាបើគេនឹងបំបែកវាចេញពីអចលនវត្ថុអោយជាវត្ថុជីកនាំបាន លុះណាតែគេធ្វើអោយវាខូចរបៀប ដែលបានរៀបចំហើយខូចប្រយោជន៍ ខូចសេចក្តីស្រួល និងខូចលំអនៃអចលនវត្ថុនោះជួយទ្រទ្រង់មក ដូចយ៉ាងទបង្ហូរទឹក កញ្ចក់ធំ បដិមាករ និងគោមព្យួរ ឬ ភ្ជាប់នឹងជញ្ជាំងពិដានក្តារជាដើម ។

មាត្រា ៩

អចលនវត្ថុតាមសទ្ធត់របស់ច្បាប់ នោះគឺវត្ថុដែលច្បាប់ដំកល់អោយនៅក្នុង របៀបជាអចលនវត្ថុពីកំណើត ថ្វីបើវាជាវត្ថុជីកនាំបាន។ អចលនវត្ថុទាំងឡាយនោះ គឺទូកដែលមានចំណុះ ៣០តោនឡើងទៅផ្ទះផែ ដែលមានចំណុះដូចគ្នានិង សិទ្ធិប្រត្យ័ក្សលើអចលនវត្ថុ។

មាត្រា ១០

ទ្រព្យជាអចលនវត្ថុ និង សិទ្ធិប្រត្យ័ក្សលើអចលនវត្ថុនោះ ជួនកាលអាចជារបស់ឯកជននៃជនតែម្នាក់ ឬ ច្រើននាក់ ដែលមានចំណែករៀង១ខ្លួន លើទ្រព្យតែមួយនោះ ឬលើសិទ្ធិតែមួយ ដែលនឹងញែកអោយបែកគ្នាមិនបានក៏មាន ជួនកាលជារបស់សមូហភាពនៃប្រជាជនមួយក្រុម ឬ ជារបស់ប្រជាជនទាំងអស់ក៏មាន ។

ទ្រព្យប្រភេទទីមួយ " គឺទ្រព្យឯកជន " ត្រូវទុកជាកម្មសិទ្ធិឯកជនផ្ទាល់ខ្លួនម្នាក់ ១ ទ្រព្យប្រភេទទីពីរ " គឺទ្រព្យសមូហភាព" ត្រូវទុកជាសម្បត្តិសាធារណៈ និង ជាសម្បត្តិឯកជននៃសមូហភាព។

ក្នុងករណីទាំងឡាយនេះ ឯកជនក្តី សមូហភាពក្តី ត្រូវតែមានសិទ្ធិលើអចលនវត្ថុ ដូចមានរាយខាងក្រោមនេះ ឯសិទ្ធិក្រៅពីនោះច្បាប់មិនទទួលស្គាល់សោះទេ:

១- កម្មសិទ្ធិ

២- ភោគៈ

៣- ការអនុញ្ញាតអោយដាំដំណាំ

៤- សម្បទាន

៥- ផលុបភោគ

៦- សិទ្ធិប្រើប្រាស់ និងអាស្រ័យនៅ

៧- សេវភាព

៨- ការបញ្ចាំអចលនវត្ថុ

៩- អ៊ីប៉ូតែក

សិទ្ធិស្តីពីការអនុញ្ញាតអោយដាំដំណាំ និង សិទ្ធិសម្បទាន នឹងកំណត់ក្នុងច្បាប់ដោយឡែក ។

មាត្រា ១១

ផលុបភោគ សិទ្ធិប្រើប្រាស់ និង អាស្រ័យនៅសេវភាពទាំងអស់នោះ ជាប្រការធ្វើអោយសៅហ្មងដល់សិទ្ធិរបស់កម្មសិទ្ធិករ អោយខាន អាស្រ័យផ្តាច់មុខតែម្នាក់ឯងនូវកម្មសិទ្ធិរបស់ខ្លួន ដោយខ្លួនព្រមព្រៀងដោយចេតនាផង ឬ ដោយច្បាប់បង្ខំមកផង។ សិទ្ធិទាំង ៣ ខាងលើនេះ មានសំដែងក្នុងមាតិកាទី ៣ ស្តីពីអវយវៈភេទនៃកម្មសិទ្ធិ ដែលមិនមែនជាប្រាតិភោគប្រត្យ័ក្សទេ។

ការបញ្ចាំអចលនវត្ថុ ចាត់ទុកជាប្រាតិភោគប្រត្យ័ក្ស សំរាប់ការពារសេចក្តីប្តេជ្ញា ដែលកម្មសិទ្ធិករបានដាក់អចលនវត្ថុជាគ្រឿងធានានោះ កុំអោយគេចកែទៅណាបាន គឺត្រូវតែប្រតិបត្តិតាមកាតព្វកិច្ចរបស់ខ្លួន ដើម្បីជាប្រយោជន៏ដល់អ្នកទទួលបញ្ចាំ។

ផ្នែកទី ២ អំពីទំនាក់ទំនងរវាងអចលនវត្ថុជាមួយម្ចាស់អចលនវត្ថុ

មាត្រា ១២

ម្ចាស់អចលនវត្ថុដែលច្បាប់ទទួលស្គាល់ មានសិទ្ធិទទួលផលគ្រប់បែបយ៉ាងអំពី អចលនវត្ថុនោះមានផលធម្មជាតិ និងផលស៊ីវិល។

ផលធម្មជាតិគឺផលិតផល ដែលកើតអំពីដីធ្លី ឬ សត្វស្រុក សិទ្ធិវន្តត្រូវទទួលផលនោះតាមរូបកំណើតរបស់វា។

ផលស៊ីវិល គឺផលទុន ធនលាភ និង ការប្រាក់សិទ្ធវន្ត ត្រូវទទួលផលនោះដោយយកជាប្រាក់។

មាត្រា ១២

សាមញ្ញជនទាំងឡាយ អាចចាត់ចែងនូវទ្រព្យ និង សិទ្ធិទាំងឡាយ ដែលខ្លួនមាន ក្នុងឋានៈខ្លួនជាឯកជនបានដោយសេរី ដោយគ្រាន់តែថាមុននឹងធ្វើកិច្ចការទាំងឡាយ សាមញ្ញជន ត្រូវតែគោរពតាមបទបញ្ញត្តិនៃច្បាប់ជាធម្មានុរូបផងតែប៉ុណ្ណោះ។

មាត្រា ១៤

ដើម្បីគ្រប់គ្រងសម្បត្តិរបស់ខ្លួន សមូហភាពដែលមានសម្បត្តិ ត្រូវទុកដូចជាបុគ្គលម្នាក់ដែរហៅថានីតិបុគ្គល ដែលត្រូវមានបុគ្គលភាពមួយដែរ តែដាច់ដោយឡែកផ្សេងពីបុគ្គលភាពនៃសមាជិកម្នាក់ ៗ របស់ខ្លួន ហើយដែលត្រូវជាតំណាងសមាជិកនោះ ក្នុងការអាស្រ័យនូវសិទ្ធិទាំងឡាយរបស់ខ្លួនផង។

ដើម្បីគ្រប់គ្រង និង ចាត់ចែងសម្បត្តិខ្លួននោះ ទោះជាសម្បត្តិសាធារណៈក្តី ជាសម្បត្តិឯកជនក្តីសមូហភាព ត្រូវប្រតិបត្តិតាមច្បាប់ដោយឡែក។

មាត្រា ១៥

ទ្រព្យទាំងឡាយណា ដែលផលប្រយោជន៏សង្គមតម្រូវថា ត្រូវតែរក្សាទុកតាមរូបកំណើតរបស់វា ដើម្បីជាគុណប្រយោជន៏ដល់សាធារណៈជនទាំងមូល ទ្រព្យសម្បត្តិទាំងឡាយនោះ ត្រូវទុកជាសម្បត្តិសាធារណៈនៃសមូហភាពរដ្ឋ ។ ទ្រព្យទាំងនោះ បើនៅតែមានលក្ខណៈដូចពោលខាងលើ អ្នកណាលក់ដូរ ចាយវាយទៅណាមិនបានជាដាច់ខាត។

មាត្រា ១៦

ទ្រព្យណាដែលមិនមានប្រយោជន៏ទូទៅដូចពោលមកនោះទេ ហើយដែលអ្នកទាំងពួងក៏អាចមានគ្រប់គ្នាបានដែរ ទ្រព្យនោះត្រូវទុកជាសម្បត្តិឯកជននៃសមូហភាព។

មាត្រា ១៧

ទ្រព្យទាំងឡាយនៃសម្បត្តិសាធារណៈ នៅពេលដែលវាលែងមានប្រយោជន៏សង្គម ហើយវាក៏ត្រឡប់ទៅជាសម្បត្តិឯកជនវិញតាមរយៈច្បាប់ដាំដំណាំ ឬ សម្បទាន ហើយវាលែងនៅជាសម្បត្តិដែលគេលក់ដូរមិនបានទៀតនោះឡើយ។

មាត្រា ១៨

ទ្រព្យដែលទំនេរ និង ឥតម្ចាស់ ទ្រព្យនៃជនដែលស្លាប់ឥតទាយាទ មរតកដែលគេបោះបង់ចោលត្រូវបានមកជាសម្បត្តិឯកជននៃរដ្ឋ។ អចលនវត្ថុឥតចុះបញ្ជី ទោះបីបង្កបង្កើនផលក្តី ឥតបង្កបង្កើនផលក្តី ក្នុងកំណត់ ៥ ឆ្នាំ ត្រូវចាត់ទុកជាសម្បត្តិឯកជននៃរដ្ឋ។ អចលនវត្ថុចុះបញ្ជី ដែលម្ចាស់អចលនវត្ថុមិនបានបង់ពន្ធ ឬ អាករ ឬ ឈ្នួល តាមកាល និង អត្រាកំណត់របស់រដ្ឋ ក្នុងរយៈ ៥ ឆ្នាំជាប់ ៗ គ្នា និង ទ្រព្យដែលអ្នកទាំងពួងប្តឹងថាលែងយក ក៏ត្រូវបានមកជាសម្បត្តិឯកជននៃរដ្ឋដែរ។

ជំពូកទី ២ អំពីកម្មសិទ្ធិ

មាត្រា ១៩

កម្មសិទ្ធ គឺជាសិទ្ធិដែលច្បាប់បើកអោយអាស្រ័យ អោយចាត់ចែងនូវទ្រព្យណាមួយយ៉ាងផ្តាច់ការ និង ផ្តាច់មុខតែម្នាក់ឯង កុំអោយតែយកវត្ថុនោះទៅប្រើប្រាស់ដោយបទឯណាដែលខុសនឹងច្បាប់បានហាមហើយ។

នឹងអាចទៅជាដីកម្មសិទ្ធិ គឺចំពោះតែដីសំរាប់សង់លំនៅឋាន។

ចំពោះដីសំរាប់សង់លំនៅឋានក្នុងទីប្រជុំជន និង ទីក្រុងត្រូវកំណត់ក្នុងច្បាប់មួយដោយឡែក។

មាត្រា ២០

គ្មានជនណាមួយ ត្រូវគេបង្ខំអោយផ្ទេរនូវទ្រព្យជាកម្មសិទ្ធិរបស់ខ្លួនបានឡើយ។ ប្រសិនបើការបង្ខំនោះ មិនមែនជាការចាំបាច់យកមកធ្វើជាសាធារណៈប្រយោជន៍ទេ ហើយនឹងមិនបានបង់សំណូកចិត្តជាមុនដោយត្រឹមត្រូវ និង សមរម្យទេ។

មាត្រា ២១

អ្នកមានកម្មសិទ្ធិនៃទ្រព្យអ្វីមួយ រមែងមានសិទ្ធិត្រូវបានអ្វីៗទាំងអស់ដែលកើតពីទ្រព្យនោះ និងអ្វីៗទាំងអស់ដែលដុះជាបរិវារនៃទ្រព្យនោះ ពីកំនើតក្តី ពីសិប្បនិម្មិតក្តី សិទ្ធិនេះហៅថាសិទ្ធិដំណុះ។

ផ្នែកទី ១ អំពីសិទ្ធិដំណុះដែលកើតអំពីវត្ថុ

មាត្រា ២២

ផលធម្មជាតិដែលកើតអំពីដី ផលស៊ីវិល ជារដែលកើតអំពីសត្វ ត្រូវបានទៅកម្មសិទ្ធិករ ដោយអំណាចនៃសិទ្ធិដំណុះនេះ។

មាត្រា ២៣

ផលដែលកើតអំពីវត្ថុ នឹងបានទៅកម្មសិទ្ធិករ លុះណាតែជននេះបានសងថ្លៃការងារ ថ្លៃពូជដែលតតិយជនបានធ្វើមកនោះ។

ផ្នែកទី ២ អំពីសិទ្ធិដំណុះលើអ្វីដែលជាប់ និង ដែលផ្សំគ្នានឹងវត្ថុ

មាត្រា ២៤

អ្វីៗដែលដុះជាប់ និង ដែលផ្សំគ្នានឹងវត្ថុណា ត្រូវបានទៅកម្មសិទ្ធិករនៃវត្ថុនោះ។

មាត្រា ២៥

កម្មសិទ្ធិនៃដី គឺជាកម្មសិទ្ធិទាំងខាងលើ និង ទាំងខាងក្រោមដី ។ កម្មសិទ្ធករអាចដាំដំណាំ និង សង់សំណង់នៅលើដីតាមអធ្យាស្រ័យនៃខ្លួនបាន វៀរតែការណាដែលមានច្បាប់ និង បទបញ្ជាទាំងឡាយហាមឃាត់។

កម្មសិទ្ធិករ អាចសង់សំណង់ក្រោមដី និង ជីករូងរករបស់អ្វីដែលកើតក្នុងដី តាមសេចក្តីប្រាថ្នានៃខ្លួនបាន វៀរតែកាលណាដែលមានច្បាប់ និង បទបញ្ជាបានហាមឃាត់ហើយ។

មាត្រា ២៦

សំណង់ដំណាំ និង ការងារទាំងឡាយដែលធ្វើលើដី ឬ ក្នុងដីបើគ្មានសម្គាល់អ្វីថាជារបស់អ្នកដទៃទេ ត្រូវសន្មត់ថាជាកម្មសិទ្ធិករធ្វើដោយធនធានរបស់ខ្លួន ។

មាត្រា ២៧

កម្មសិទ្ធិករនៃដីដែលបានធ្វើសំណង់ និង ការងារធ្វើដោយសំភារៈដែលមិនមែនជារបស់ខ្លួន ត្រូវចេញថ្លៃសំភារៈទាំងនោះអោយម្ចាស់គេវិញ។ កម្មសិទ្ធិករ អាចត្រូវទណ្ឌកម្មអោយសងជម្ងឺចិត្តគេផងក៏បាន បើគប្បីអោយសង តែម្ចាស់សំភារៈមិនមានសិទ្ធិនឹង អូសយករបស់ទាំងនោះវិញឡើយ។

មាត្រា ២៨

បើដំណាំ សំណង់ និង ការងារទាំងពួង គឺតតិយជនបានសង់ បានធ្វើដោយសំភារៈរបស់ខ្លួន ហើយកម្មសិទ្ធិករ ត្រូវមានសិទ្ធិ នឹង ទុករបស់ទាំងនោះ ឬ នឹងអោយតតិយជននោះ រុះរើនាំយកចេញបាន។ បើកម្មសិទ្ធិករអោយយកដំណាំ និង សំណង់ទាំងនោះ ចេញអ្នកដែលបានដាំបានសង់នោះ ត្រូវនាំយកចេញ ដោយខ្លួនបង់ខាតសោហ៊ុយ និង ទារជម្ងឺចិត្តអ្វីមិនបានឡើយ។ តតិយជននោះអាចនឹងត្រូវទណ្ឌកម្ម អោយចេញសោហ៊ុយជម្ងឺចិត្តទៀតក៏បាន ប្រសិនបើកិច្ចការនោះ បានបណ្តាលអោយមានព្យសនកម្មដល់កម្មសិទ្ធិករនៃដី។

បើកម្មសិទ្ធិករ ចូលចិត្តទុកដំណាំ និង ការងារទាំងឡាយនោះជននេះត្រូវចេញ ថ្លៃសំភារៈ និង ថ្លៃពលកម្មអោយគេដោយ មិនគិតថាដីនោះអាចនឹងបានតំលៃកើនឡើងទៀតតិច ឬ ច្រើនយ៉ាងណាឡើយ។

ប៉ុន្តែ បើដំណាំ សំណង ់និង ការងារទាំងឡាយដែលតតិយជនធ្វើនោះ ត្រូវតុលាការបានដកហូតហើយ តែមិនដាក់ទណ្ឌកម្មអោយតតិយជនសងផលមកម្ចាស់ដីវិញទេព្រោះ តតិយជនធ្វើដោយចេតនាសុចរិតនោះ កម្មសិទ្ធិករមិនអាចនឹងអោយគាស់ដំណាំ ឬ រើសំណង់នោះចេញបានប៉ុន្តែ កម្មសិទ្ធិករអាចនឹងជ្រើសរើសដោយចេញថ្លៃសំភារៈ និង ថ្លៃពលកម្មបាន ឬ ដោយសងប្រាក់ស្មើនឹងតម្លៃដែលដី នោះត្រូវកើនតំលៃទៀតក៏បាន។

មាត្រា ២៩

ដីដែលដុះនៅទីមាត់ទន្លេ មាត់ស្ទឹងបន្តិចម្តងៗមើលដឹងហៅថាល្បប់។ ល្បប់ត្រូវបានជាប្រយោជន៍ នៃកម្មសិទ្ធិករ ដែលមានដីនៅមាត់ទឹកដែលនាវា ឬ ក្បូនចេញចូលបានបណ្តែតបាន ឬ មិនបានតែបើចេញចូលបានបណ្តែតបាន កម្មសិទ្ធករ ត្រូវទុកផ្លូវមាត់ទឹក ឬផ្លូវសំរាប់ទាញពួរនាវា អោយស្រប តាមបទបញ្ជាទាំងឡាយ។

មាត្រា ៣០

ល្បប់ដែលដុះដោយទឹកហូរដាច់ដីពីច្រាំងម្ខាង បន្តិចម្តងៗ មើលមិនដឹងទៅដុះឯច្រាំងម្ខាងត្រូវបានទៅកម្មសិទ្ធិករនៃច្រាំងដែលដុះ។

ឯកម្មសិទ្ធិករនៃច្រាំងដែលខាតដីដែលទឹកនាំទៅ នោះនឹងមកទាមទារ យកដីនោះមិនបានទេ។

បទប្បញ្ញត្តិនេះ មិនតម្រូវអោយអនុវត្តន៏លើល្បប់ក្នុងសមុទ្រ ដែលប្រែប្រួលដោយទឹកសមុទ្រ នោះឡើយ។

មាត្រា ៣១

ប្រសិនបើទន្លេ ឬ ស្ទឹង ព្រែក ដែលនាវាចេញចូលបានក្តី មិនបានក្តី មានជំនន់ភ្លាមៗនាំអោយ បាក់ដីមាត់ទឹកមួយកន្លែងធំចំណាំបានហើយនាំទៅភ្ជាប់នឹងដីខាងក្រោមខ្សែទឹក ឬ នឹងត្រើយម្ខាង កម្មសិទ្ធករដែលបានបាត់ដីនោះនឹងទារយកដីខ្លួនវិញបាន តែត្រូវអោយ

ប្តឹងទារក្នុងឆ្នាំនោះ បើរំលងមួយ ឆ្នាំទៅបណ្តឹងទាមទារនោះ មិនត្រូវទទួលឡើយលើកលែងតែ កម្មសិទ្ធិករ នៃដីដែលមានល្បប់ដុះនោះ មិនទាន់បានកាន់កាប់នៅឡើយ ។

មាត្រា ៣២

កោះធំ កោះតូច ទាំងឡាយដីដែលដុះក្នុងផៃទន្លេ ឬ ស្ទឹងព្រែកដែលជាទីអាចដើរអាចបណ្តែត នាវា ក្បូន បានត្រូវបានមករដ្ឋតាមបទបញ្ញា ដែលមានជាធរមាន ។

មាត្រា ៣៣

កោះធំ កោះតូចទាំងឡាយ និងដីដែលដុះក្នុង ស្ទឹង ព្រែកមិនជាទីដើរ បណ្តែតនូវក្បូនទេត្រូវបានទៅកម្មសិទ្ធិករដែលមានដីនៅនឹងមាត់ស្ទឹង មាត់ព្រែក ខាងកោះដុះនោះបើកោះមិនដុះជ្រុលទៅម្ខាងទេនោះ ត្រូវបានទៅ កម្មសិទ្ធិករ ដែលមានដីនៅត្រើយទាំងពីរខាង យកតាមបន្ទាត់ដែលគេសន្មត់ថា ពុះពាក់កណ្តាលស្ទឹងជាប្រមាណ ។

មាត្រា ៣៤

ប្រសិនបើស្ទឹង ឬ ទន្លេណាមួយបែកដៃថ្មីកាត់ និងឱបដីជារបស់កម្មសិទ្ធករណាម្នាក់ ដែលនៅមាត់ទឹកអោយទៅជាកោះ កម្មសិទ្ធិករនោះ នៅតែមានកម្មសិទ្ធិលើ ដីដែលដាច់នោះដដែលទោះបី កោះដែលដុះថ្មីនោះ នៅក្នុងទន្លេ ស្ទឹង ជាទីដែលនាវាដើរបាន ក្បូនបណ្តែតបានក្តី ។

មាត្រា ៣៥

ប្រសិនបើ ទន្លេ ស្ទឹង ឬ ព្រែកណាមួយជាទីដែល នាវា ដើរបាន ក្បូនបណ្តែតបានហើយបែកមានផ្លូវថ្មី ចោលផ្លូវចាស់ទៅ កម្មសិទ្ធិករនៅមាត់ទឹកទាំងឡាយនោះអាច នឹងយកផ្លូវចាស់ ដែលគោកនោះ បានម្នាក់ៗត្រូវបានតាម សិទ្ធិរបស់ខ្លួនរហូតដល់បន្ទាត់ដែលប្រមាណថាពុះពាក់កណ្តាលស្ទឹងនោះ ។ ថ្លៃដីនៃផ្លូវចាស់ នោះត្រូវតុលាការខេត្តក្រុងទីនោះ តាំងអាជ្ញាកណ្តាល អោយទៅពិនិត្យកាត់ថ្លៃតាមសេចក្តី សុំពីរដ្ឋអំណាចខេត្ត ឬ ពីភាគិនានា ដែលមានប្រយោជន៍នឹងទីនោះ ។

បើកម្មសិទ្ធិករនៅមាត់ទឹកនោះ មិនចង់បានដីនោះតាមថ្លៃដែលអាជ្ញាកណ្តាលកាត់ទេ រដ្ឋអំណាចត្រូវឡាយឡុងផ្លូវចាស់នោះអោយសាធារណជន ។ ថ្លៃដែលបានមកអំពីលក់ដីនោះត្រូវយកទៅចែកអោយ កម្មសិទ្ធិករដែលមានដីដាច់ទៅនោះ តាមសមាមាត្រនៃដីដែលខូចខាតរៀងខ្លួនម្នាក់ៗ ។

ជំពូកទី ៣ អំពីកម្មសិទ្ធិរួមគ្នា ឬ សហកម្មសិទ្ធិ

មាត្រា ៣៦

សហកម្មសិទ្ធិករទាំងឡាយ អាចនឹងប្រើប្រាស់ជាមួយគ្នានូវសិទ្ធិជាកម្មសិទ្ធករលើទ្រព្យណាមួយបាន គឺម្នាក់ៗបានមួយចំណែកគិតតាមចំនួន តែមិនគិតតាមសម្ភារៈទេ យ៉ាងនេះអ្នកទាំងនោះ ឈ្មោះថាមានភាពនៃអវិភាគកម្ម "គឺភាពចែកគ្នាមិនដាច់" ។

មាត្រា ៣៧

ចំណែកនីមួយៗ ត្រូវសន្មត់ថាស្មើគ្នា ។ សហកម្មសិទ្ធិករម្នាក់ៗ មានសិទ្ធិ និងបន្ទុកជាកម្មសិទ្ធិករ ដោយសារចំណែកខ្លួន ដែលអាចនឹងលក់ដូរ ឬ បញ្ចាំបាន ហើយម្ចាស់បំណុល ក៏អាចប្តឹងអោយរឹបអូសចំណែកនោះបាន ដើម្បីសងបំណុលខ្លួន ។

មាត្រា ៣៨

សហកម្មសិទ្ធិករ គ្រប់គ្រងនូវរបស់នោះជាមួយគ្នា លើកលែងតែកាលណាមានសេចក្តីព្រមព្រៀងគ្នាផ្សេងពីនេះទៅវិញ ។

ប្រសិបើមតិភាគច្រើន មិនបានសំរេចផ្សេងពីនេះទេ សហកម្មសិទ្ធិករម្នាក់ៗ ក្នុងបណ្តាសហកម្មសិទ្ធិករ ទាំងឡាយនោះត្រូវមាននាទី និង ធ្វើនូវកិច្ចការគ្រប់គ្រងធម្មតា ដូចជាជួសជុល ថែទាំ និង ដាំដំណាំជាដើម។ ការទាំងឡាយណាដែលសំខាន់ជាងនេះទៅទៀត ដូចជាផ្លាស់ដំណាំ និង ជួសជុល ធំជាដើម សហកម្មសិទ្ធិករ អាចនឹងសំរេចបាន លុះណាតែភាគច្រើននៃសហកម្មសិទ្ធិករ តំណាងនៃចំណែករៀងៗខ្លួន បូករួមមកបានជាងពាក់កណ្តាលភាគនៃរបស់ទាំងនោះព្រមព្រៀងផង។

មាត្រា ៣៩

សហកម្មសិទ្ធិករម្នាក់ៗ អាចរំពៃមើលផែទាំប្រយោជន៏រួមបាន។ ម្នាក់ៗត្រូវអាស្រ័យ និង ប្រើប្រាស់នូវរបស់នោះត្រឹមព្រំដែន ដែលស្របនឹងសិទ្ធិនៃអ្នកឯទៀត។

ទោះនឹងលក់ដូរ និងបង្កបង្កើតនូវសិទ្ធិប្រត្យ័ក្ស ឬផ្លាស់ប្តូរមុខការ ដែលត្រូវប្រើប្រាស់របស់ នោះយ៉ាងណាៗ សហកម្មសិទ្ធិករទាំងអស់ត្រូវព្រមព្រៀងធ្វើទាំងអស់គ្នាទើបបានលើកលែង តែករណីដែលអ្នកទាំងអស់ បានព្រមព្រៀងគ្នាជាឯកច្ឆ័ន្ទ តាំងវិធានផ្សេងពីរឿងនេះទៅវិញ។

មាត្រា ៤០

សោហ៊ុយបង់ខាតក្នុងការគ្រប់គ្រងពន្ធដារ និង បន្ទុកឯទៀត ដែលកើតអំពី សហកម្មសិទ្ធិករ ឬ ដែលដាក់បន្ទុកលើរបស់នោះ ត្រូវសហកម្មសិទ្ធិករចេញតាមសមាមាត្រនៃចំណែករៀងៗខ្លួន វៀរតែ មានសេចក្តីសំរេចផ្សេងៗដែលផ្ទុកនឹងបញ្ញត្តិនេះ។

បើនរណាមួយបានបង់លើសហួសពីចំណែកខ្លួន អ្នកនោះត្រូវទារពីអ្នកឯទៀត តាមសមាមាត្រដូចគ្នា។

មាត្រា ៤១

កម្មសិទ្ធិករម្នាក់ៗ មានសិទ្ធិនឹងបង្ខំអោយបែងចែកបាន បើគ្មានកិច្ចសន្យាថាត្រូវតែនៅក្នុងអវិភាគកម្មទេ ឬ បើវត្ថុនោះ មិនបំរុងទុកដើម្បីគោលបំណងណាមួយជានិរន្តរ៍ទេ។

មាត្រា ៤២

ជនណាក៏ដោយ មិនអាចនឹងបង្ខំអោយនរណាមួយក្នុង "អវិភាគកម្ម" បានទេ ហើយសហកម្មសិទ្ធិករម្នាក់ ៗ អាចនាំអាទ៍អោយបែងចែកគ្នាបានជាដរាប។

សហកម្មសិទ្ធិករ អាចនឹងទប់ចំណែកទាំងអស់អោយនៅក្នុងអវិភាគកម្ម ក្នុងមួយកាលបានតែមិនអោយហួសពី ៥ឆ្នាំ ល្គឹកណាតែធ្វើកិច្ចសន្យាជាថ្មីទៀតទើបបាន។

មាត្រា ៤៣

សហកម្មសិទ្ធិករ ត្រូវអស់មានទៀតហើយ កាលបើវត្ថុនោះត្រូវបែកគ្នាតាមរូបដើម លក់តាមស្ម័គ្រចិត្តទាំងអស់គ្នា ឬ លក់ឡាយឡុង ហើយចែកថ្លៃគ្នា ឬ មួយក៏អ្នកណាម្នាក់ ឬ ច្រើននាក់ទទួលយកនូវចំណែកអ្នកឯទៀតលើខ្លួននោះ។

បើសហកម្មសិទ្ធករ មិនព្រមព្រៀងគ្នាអំពីរបៀបចែកនោះទេ អ្នកទាំងនោះ ត្រូវប្តឹងអោយតុលាការ បង្គាប់អោយចែកវត្ថុគ្នាតាមរូបដើមរបស់វា បើវត្ថុនោះមិនអាចចែកគ្នាបានទេ ព្រោះវានាំអោយខូចតំលៃច្រើនត្រូវតែអោយតុលាការបង្គាប់អោយឡាយឡុង ក៏បានលក់អោយសហកម្មសិទ្ធករផងគ្នាក៏បាន។

មាត្រា ៤៤

ជាពិសេស ភាពអវិភាគកម្ម ដែលត្រូវនៅអស់កាលជានិច្ច និង មិនអស់ទៅដោយសារការបែងចែកនោះ គឺវត្ថុដូចខាងក្រោម :

១- ដី និងសំណង់ទាំងឡាយ ដែលឧទ្ទិសចំពោះសព

២- ភាគដី ដែលជាដីបំរើទ្រព្យទាំងឡាយ ដូចជាផ្លូវថ្នល់ ផ្លូវទឹកជាដើម ។ល ។

ជំពូកទី ៤ អំពីអឡ្លសិទ្ធិភាព "របស់កណ្តាល"

មាត្រា ៤៥

ស័ព្ទថា "អវិភាគកម្ម" នេះ បើនិយាយអំពីកំពែង ឬ ជញ្ជាំងហៅថាអឡ្លសិទ្ធិភាព ។

ផ្នែកទី ១ អំពីជញ្ជាំងអឡ្លសិទ្ធិ

មាត្រា ៤៦

ការជួសជុល និង ការធ្វើជញ្ជាំងអឡ្លសិទ្ធិណាមួយឡើងវិញ ជាភារៈនៃអ្នកទាំងឡាយដែលមានសិទ្ធិលើរបស់នោះ តាមសមាមាត្រនៃសិទ្ធិរបស់ខ្លួនម្នាក់ៗ ។

សហកម្មសិទ្ធិការទាំងពួង ការបោះបង់អឡ្លសិទ្ធិរបស់ខ្លួន ហើយអាចលែងជួយជួសជុល ឬ ធ្វើឡើងវិញនូវជញ្ជាំងនោះបាន អោយតែជញ្ជាំងអឡ្លសិទ្ធិនោះលែងទ្រទ្រង់នូវផ្ទះរបស់ខ្លួនហើយ ។

មាត្រា ៤៧

សហកម្មសិទ្ធិករម្នាក់ៗ មិនអាចចោះជញ្ជាំងអឡ្លសិទ្ធិ ឬ ធ្វើអ្វីផ្ទប់ផ្អែកនឹងជញ្ជាំងនោះ ដោយម្ចាស់ម្ខាងមិនព្រមបានទេ ឬ ថាបើម្ចាស់ម្ខាងរឹងតែមិនព្រម ហើយខ្លួនក៏មិនបានប្តឹងសុំអោយអ្នកជំនាញដែលជាអាជ្ញាកណ្តាលទៅពិនិត្យសំរេច ចាត់ការជាចាំបាច់សិនដើម្បីកុំអោយការរបស់ខ្លួនបង្ខូចសិទ្ធិរបស់គេនោះក៏មិនបានដែរ ។

មាត្រា ៤៨

កម្មសិទ្ធិករទាំងពួងដែលតជញ្ជាំងណាមួយ អាចធ្វើជញ្ជាំងនោះអោយជាអឡ្លសិទ្ធិទាំងអស់ ឬ ខ្លះ ដោយចេញអោយទៅកម្មសិទ្ធិករនៃជញ្ជាំងនោះនូវថ្លៃពាក់កណ្តាល ឬ ថ្លៃភាគជញ្ជាំងដែលខ្លួនចងអោយទៅជារបស់អឡ្លសិទ្ធិ និង ថ្លៃដីដែលសង់ជញ្ជាំងនោះផង ។

មាត្រា ៤៩

សហកម្មសិទ្ធិករអាចសង់ភ្ជាប់នឹងជញ្ជាំងអឡ្លសិទ្ធិបានហើយដាក់ធ្នឹម រត រនូត អោយជិតពេញកំរាស់ជញ្ជាំង ដោយទុកអោយសល់ តែ ៥ សង្ទីម៉ែត្របាន តែការនេះមិនត្រូវធ្វើអោយខូចដល់សិទ្ធិនៃអ្នកម្ខាងឡើយ ប្រសិនបើអ្នកម្ខាងនោះអាចសង់ពីម្ខាង ត្រង់កន្លែងជាមួយគ្នានោះវិញដែរ អ្នកម្ខាងនោះនឹងបង្គាប់អោយដាក់ធ្នឹម រត រនូត នោះបន្ថយមកត្រឹមពាក់កណ្តាលជញ្ជាំងនោះវិញក៏បាន ។

មាត្រា ៥០

សហកម្មសិទ្ធិករណាមួយ អាចនឹងលើកជញ្ជាំងអឡ្លសិទ្ធិ អោយខ្ពស់ឡើងទៀតបាន តែអ្នកនោះត្រូវចេញថ្លៃការ្យ និង សោហ៊ុយ ថ្លៃធ្វើ និង ថ្លៃថែទាំជញ្ជាំងដែលហួសកំណត់ដើមនោះតែម្នាក់ឯង មួយទៀតត្រូវចេញសំណូកចិត្តនៃបន្ទុកដោយហេតុមកពីមានសំណង់ខ្ពស់ហួសទៅលើនោះ និង អោយសមតាមតំលៃផង ។

មាត្រា ៥១

បើជញ្ជាំងអឡ្បសិទ្ធិមិនមាំ មិនអាចទ្រទ្រង់ទម្ងន់នៃកំពស់ទៅលើនោះបានទេ អ្នកដែលចង់ធ្វើអោយខ្ពស់ឡើងទៅលើទៀតនោះ ត្រូវរុះរើធ្វើជាថ្មីទាំងអស់ឡើងវិញ។ ការខាតបង់ទាំងប៉ុន្មានត្រូវនៅលើខ្លួន។ ឯកំរាស់ជញ្ជាំងដែលត្រូវធ្វើលើសពីកំរាស់ដើម ត្រូវសង់ដាក់លើខាងដីខ្លួន។

មាត្រា ៥២

អ្នកម្ខាងដែលមិនបានជួយសង់អោយខ្ពស់ឡើងទេនោះ បើត្រូវការនឹងយកសំណង់នោះទុកជារបស់អឡ្បសិទ្ធិនៃខ្លួនដែរ ត្រូវចេញថ្លៃសំណង់ពាក់កណ្តាល និង ថ្លៃដីដែលចូលទៅក្នុងកំរាស់ជញ្ជាំង លើសពីកំរាស់ដើមនោះ អោយគេទៀតទើបបាន។

ផ្នែកទី ២ អំពីស្នាមភ្លោះ របង ភ្លឺអឡ្បសិទ្ធិ

មាត្រា ៥៣

កំពែងអឡ្បសិទ្ធិ ទោះជាស្នាមភ្លោះក្តី ទោះជារបងក្តី ទោះជាភ្លឺក្តី ត្រូវម្ចាស់កំពែងរួមនោះចេញសោហ៊ុយថែទាំរួមគ្នា តែបើសហកម្មសិទ្ធិករណាម្នាក់មិនចង់ចេញសោហ៊ុយថែទាំនោះទេ សហកម្មសិទ្ធិករនោះអាចមិនចេញបាន ដោយលះបង់អឡ្បសិទ្ធិរបស់ខ្លួនចោលតែប៉ុណ្ណោះ។

ប៉ុន្តែស្នាមភ្លោះនោះ ឬ ភ្លឺនោះ ជាដីសំរាប់បង្ហូរទឹកធម្មតាទៅហើយ សហកម្មសិទ្ធិករនឹងលះបង់អឡ្បសិទ្ធិរបស់ខ្លួនមិនបានឡើយ។

មាត្រា ៥៤

កម្មសិទ្ធិករដែលមានដីជាប់នឹងស្នាមភ្លោះ របង ឬ ភ្លឺណាមួយ ដែលមិនជារបស់អឡ្បសិទ្ធិទេ នឹងបង្ខំម្ចាស់ស្នាមភ្លោះ ម្ចាស់របង ម្ចាស់ភ្លឺនោះ អោយព្រមដាក់នូវស្នាមភ្លោះ របង ឬ ភ្លឺនោះ ជារបស់ អឡ្បសិទ្ធិអោយខ្លួនពុំបានឡើយ។

មាត្រា ៥៥

សហកម្មសិទ្ធិករម្នាក់ក្នុងបណ្តាសហកម្មសិទ្ធិករទាំងឡាយ អាចនឹងរុះរើរបងត្រឹមព្រំដីខ្លួនចេញបាន តែត្រូវធ្វើជញ្ជាំងត្រង់ព្រំដីខ្លួននោះឡើងវិញ។

បើស្នាមភ្លោះ ឬ ភ្លឺអឡ្បសិទ្ធិនោះគ្រាន់តែដាក់កំពែងទេ សហកម្មសិទ្ធិករនោះ អាចធ្វើដូចគ្នា ខាងលើនេះបានដែរ។

ជំពូកទី ៥ អំពីទ្រព្យវត្ត

មាត្រា ៥៦

ទ្រព្យវត្តជាទ្រព្យរបស់ពុទ្ធមាមកៈ ចំណុះជើងវត្តទាំងអស់គ្នា។ ទ្រព្យនេះ នឹងលក់ដូរចាយវាយយ៉ាងណាពុំបានឡើយ ហើយមិនអាចកំណត់អាយុកាលផង ។

មាត្រា ៥៧

ទ្រព្យវត្តនឹងជួល ឬ ប្រវាស់បាន តែផលទុនដែលបានមកពីជួល ឬ ប្រវាស់នេះត្រូវទុកសំរាប់តែកិច្ចការក្នុងសាសនាប៉ុណ្ណោះ ។

មាត្រា ៥៨

ការគ្រប់គ្រងនូវទ្រព្យវត្ត ជាភារៈរបស់សហគមន៍ពុទ្ធមាមកៈទាំងអស់គ្នា។ អ្នកទាំងនោះអាចចាត់អាចារ្យ ឬ តំណាងម្នាក់អោយ មានសិទ្ធិក្តីក្តាំដល់តុលាការបាននៅវេលាណាដែលមានរឿងក្តីពីទ្រព្យនោះ។

ជំពូកទី ៦ អំពីលទ្ធកម្មនូវកម្មសិទ្ធិ និង អំពីការផ្ទេរនូវកម្មសិទ្ធិអចលនវត្ថុ

មាត្រា ៥៩

ជនម្នាក់ៗ អាចបានកម្មសិទ្ធិ ហើយអាចផ្ទេរកម្មសិទ្ធិអោយជនម្នាក់ទៀត តាមសន្តតិកម្ម និង តាមកិច្ចសន្យាបាន។ ម្យ៉ាងទៀតគេអាចធ្វើភោគៈអោយទៅជាកម្មសិទ្ធិបានតាមការប្តូររូបភាពប្រើប្រាស់ដី ហើយដែលបានចុះក្នុងសៀវភៅចុះកម្មសិទ្ធិអចលនវត្ថុរួចហើយ។

មាត្រា ៦០

ក្នុងរឿងអចលនវត្ថុ លិខិតដែលផ្ទេរកម្មសិទ្ធិ ឬ ភោគៈ និង សិទ្ធិប្រត្យ័ក្ស នឹងទុកជាត្រឹមត្រូវ ចំពោះតតិយជនបាន លុះណាតែលិខិតនោះ មានរូបមន្តយថាភូត និង មានចុះបញ្ជីអចលនវត្ថុទៀតផង។

មាតិកាទី ២ អំពីភោគៈ

មាត្រា ៦១

ដែលហៅថាភោគៈ នោះគឺជាសភាពការណ៍មួយដែលមានន័យថា កិរិយាកាន់កាប់នូវវត្ថុអ្វីមួយយ៉ាងផ្ទាល់មុខតែឯង និង បំពេញចំពោះវត្ថុនោះ នូវកិច្ចការទាំងឡាយ ដូចដែលកម្មសិទ្ធិករបានបំពេញហើយដែរ ។

មាត្រា ៦២

នាកាលភោគីបានកាន់កាប់នូវភោគៈនោះ ដោយឥតប្រើវិហឹង្សាទេ ព្យាយាមកាន់កាប់ដោយសុចរិតអោយដឹងឮដល់សាធារណៈជនឥតអាក់ខាន និង ឥតព្រលាំទេ ភោគៈនោះនឹងញ៉ាំងភោគី អោយមានអានុភាពចំពោះច្បាប់បាន។

មាត្រា ៦៣

ភោគៈ ដែលគេបានមកដោយវិហឹង្សា មិនទុកជាភោគៈត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់ឡើយ។ ក៏ប៉ុន្តែ បើកាលណាគេប្រើវិហឹង្សា ក្នុងពេលមានតតិយជនឥតសិទ្ធិសោះមកដណ្តើមនោះ វិហឹង្សានេះគ្មានឥទ្ធិពលអ្វីទៅលើភោគៈ ដែលគេបានដោយសន្តិភាពតាំងពីដើមមកនោះទេ។

មាត្រា ៦៤

ភោគីត្រូវកាន់កាប់ដោយសុចរិត គឺថាភោគី មិនដឹងថាតតិយជនណាមានសិទ្ធិវត្ថុដែលខ្លួនកំពុងកាន់កាប់នោះសោះ។

មាត្រា ៦៥

ភោគីត្រូវកាន់កាប់វត្ថុនោះជាសាធារណៈគឺថាភោគីនោះកាន់កាប់ឥតលាក់បិទបាំងទេ អ្នកទាំងពួងដែលត្រូវចង់តវ៉ាអំពីសិទ្ធិរបស់ខ្លួនលើវត្ថុនោះ នឹង បានដឹងឮឃើញមិនខាន។

មាត្រា ៦៦

ចំពោះរឿងអចលនវត្ថុ សេចក្តីដែលទុកជាប្រកាសអោយអ្នកផងទាំងពួងដឹងឮនោះគឺៈ

ភោគបានប្តឹងសុំកាន់កាប់ដល់ប្រធានឃុំ សង្កាត់ ជាចៅនាទីនៃអចលនវត្ថុនោះ

ភោគីបានបង់ពន្ធដីថាទៀងទាត់។

មាត្រា ៦៧

បណ្តឹងនោះត្រូវប្រាប់នូវទំហំដី ប្រភេទដី និង ព្រំប្រទល់ដី។ ប្រធានឃុំ សង្កាត់ ត្រូវចំលងសេចក្តីនោះទាំងអស់ចុះក្នុងសៀវភៅសំរាប់កត់លិខិតបញ្ជាក់ ហើយចុះហត្ថលេខាផង បើដីនោះមានគេចុះក្នុងបញ្ជីអចលនវត្ថុរួចហើយ ភោគីមិនអាចប្តឹងដូច្នោះបានឡើយ។

មាត្រា ៦៨

ភោគីត្រូវកាន់កាប់ថែរក្សាភោគៈជានិរន្តរ៍ គឺថាត្រូវធ្វើនូវកិច្ចការទាំងពួងតាមធម្មតាជាប្រក្រតី កុំបីបោះបង់ចោលអោយមានចន្លោះកាលដែលមិនគួរចោលឡើយ ហើយដែលផ្អុយនឹងដំណើរការនៃវត្ថុ នោះទៅវិញផង។

មាត្រា ៦៩

ការទុកអចលនវត្ថុអោយនៅទំនេរខ្លះ និង ទុកជាបានកាន់កាប់ ឬ មិនជាប់នោះ ស្រេចលើយោបល់តុលាការ។ តុលាការត្រូវសង្កេតតាមប្រភេទនៃវត្ថុ បើឃើញយ៉ាងណា ត្រូវអធិប្បាយហេតុយ៉ាងនោះក្នុងសាលក្រម។

មាត្រា ៧០

ការដែលទុកដីរិចរិលអោយមានជីជាតិនោះ នឹងទុកជាបោះបង់ចោលពុំទាន់បាន។ កិរិយាកាន់កាប់នូវភោគៈ តាមកាលសម័យដ៏គប្បីដូច្នេះ ក៏ឈ្មោះថាបានកាន់កាប់ជានិច្ចហើយ។

មាត្រា ៧១

ភោគីត្រូវកុំកាន់កាប់ភោគៈដោយព្រលាំ គឺថាភោគីទោះកាន់កាប់ដោយខ្លួនឯងក្តី ទោះអោយអ្នកដទៃធ្វើអោយក្តី ត្រូវកាន់កាប់អោយឃើញថា ការនោះប្រាកដជាធ្វើដើម្បីខ្លួន ក្នុងគោលដៅខ្លួនជាភោគីយ៉ាងផ្តាច់មុខកុំអោយឃើញថា ការដែលធ្វើនោះគឺធ្វើដោយសារសិទ្ធិណាមួយផ្សេងទៅវិញ។

មាត្រា ៧២

ភោគៈក្នុងដៃអ្នកណា អ្នកនោះត្រូវសន្មតថាជាភោគីដោយធម្មានុរូប ឈ្មោះណាប្រកាន់ជាសិទ្ធិនៃភោគីនោះ ដោយប្រការយ៉ាងណា ៗ ឈ្មោះនោះត្រូវរកស្នេរនៃសិទ្ធិរបស់ខ្លួនមកជាបន្ទាល់។

មាត្រា ៧៣

ភោគីអាចនឹងផ្ទេរនូវសិទ្ធិរបស់ខ្លួនខ្លះ ឬ ទាំងអស់អោយទៅអ្នកដទៃតាមសន្តតិកម្ម មានបណ្តាំបាន ឬ តាមកិច្ចសន្យាក៏បាន។
លិខិតផ្ទេរនូវភោគៈនោះ ត្រូវធ្វើតាមរូបមន្តយថាភូត។

មាត្រា ៧៤

ក្នុងរឿងអចលនវត្ថុ បើភោគីណាមានដីមួយកន្លែង ដោយសន្តិភាពដោយសុចរិត មានផ្សាយជាសាធារណៈឥតព្រលាំក្នុងកំឡុង ៥ ឆ្នាំជាប់ៗគ្នា ហើយដីនោះជាដីទំនេរគ្មានក្នុងបញ្ជិកា អ៊ីម៉ាទ្រីគុឡាស្បុងថាជារបស់អ្នកឯណាទេ ភោគីនោះត្រូវឡើងជាកម្មសិទ្ធិករ នៃដីនោះដោយធម្មានុរូប។

មាត្រា ៧៥

សិទ្ធិនៃភោគៈអចលនវត្ថុ នឹងឡើងទៅជាសិទ្ធិកម្មសិទ្ធិក្រោយពេលដែលអចលនវត្ថុនោះ បានចុះបញ្ជីកាកម្មសិទ្ធិរួចហើយ។

មាត្រា ៧៦

ដីទាំងឡាយដែលភោគីបានបោះបង់ចោលក្នុងរវាង៣ឆ្នាំជាប់ៗគ្នា ត្រូវធ្លាក់ទៅជាសម្បត្តិឯកជននៃរដ្ឋ។

មាតិកាទី ៣ អំពីអវយវៈភេទនៃកម្មសិទ្ធិ

មាត្រា ៧៧

វត្ថុណាជាកម្មសិទ្ធិនៃជនម្នាក់ ហើយបានទៅជនម្នាក់ទៀត អាស្រ័យផលវត្ថុនោះ ឈ្មោះថា មានអវយវៈភេទ។

សិទ្ធិដែលនៅសល់អវយវៈភេទនោះ ហើយដែលបានមកកម្មសិទ្ធិករ ហៅថាអសារកម្មសិទ្ធិ។

ជំពូកទី ១ អំពីផលុបភោគ

មាត្រា ៧៨

ផលុបភោគ គឺការអាស្រ័យនូវផលនៃអចលនវត្ថុណាមួយដែលជាកម្មសិទ្ធិនៃអ្នកដទៃ មានកំណត់កាលដែលមិនអាចលើសពីអាយុនៃអ្នកបានសិទ្ធិអាស្រ័យផលនោះឡើយ។

មាត្រា ៧៩

ផលុភោគកើតមកអំពីច្បាប់ក៏មាន កើតមកអំពីការព្រមព្រៀងក៏មាន។ ផលុបភោគនេះ អាចកើតឡើងឥតកំណត់កាលក៏បាន ឬ មានកំណត់ថារហូតដល់ថ្ងៃណាដែលបានសំរេចនូវល័ក្ខខណ្ឌណាមួយក៏បាន។

កិច្ចសន្យាអំពីផលុបភោគ នឹងយកជាទីអាងបាន សូម្បីតែរវាងភាគីផងគ្នាក៏ដោយ ក៏ត្រូវធ្វើជាលិខិតតាមរូបមន្តយថាភូតដែរ។ លិខិតនេះនឹងយកជាទិអាងចំពោះតតិយជនបាន តែក្រោយពេលដែលលិខិតនេះ បានចុះក្នុងសៀវភៅចុះបញ្ជីអចលនវត្ថុ ឬ សៀវភៅចុះភោគៈអចលនវត្ថុរួចហើយ។ នេះចំពោះតែកិច្ចសន្យាដែលទាក់ទងនឹងអចលនវត្ថុជាកម្មសិទ្ធិ។

ផ្នែកទី ១ អំពីសិទ្ធិផលុបីភោគី

មាត្រា ៨០

ផលុបភោគីមានសិទ្ធិអាស្រ័យនូវផលានុផលទាំងពួង ទោះជាផលធម្មជាតិក្តី ទោះជាផលស៊ីវិលក្តី ដែលកើតអំពីអចលនវត្ថុដែលខ្លួនបានផលុបភោគនោះ ។

មាត្រា ៨១

ផលានុផលធម្មជាតិណាកើតនៅលើដីក្នុងវេលាដែលបើកអោយស៊ីផល ផលានុផលនោះត្រូវបានទៅផលុបភោគី ។ ផលានុផលធម្មជាតិណាកើតឡើងក្នុងវេលាដែលត្រូវអស់សិទ្ធិស៊ីផល ផលានុផលនោះត្រូវបានទៅអសារកម្មសិទ្ធិករនៃដី។ ឯការភ្ជួររាស់សាបព្រោះ ស្ទូងដាំនោះ បើបានជាធ្វើហើយ មិនត្រូវអោយគិតយកថ្លៃអំពីគ្នាទេ។ ប៉ុន្តែបើមានអ្នកណាជួល ឬ ប្រវាស់ធ្វើ ក៏មិនបានត្រូវអោយអ្នកនេះ ខូចប្រយោជន៏ដែលត្រូវបានក្នុងវេលាដាក់អោយស៊ីផលក្តី ក្នុងវេលាអស់សិទ្ធិស៊ីផលក្តី។

មាត្រា ៨២

ឯផលស៊ីវិល ត្រូវបានទៅផលុបភោគី តាមសមាមាត្រនៃរយៈវេលាផលុបភោគី។

មាត្រា ៨៣

ផលុបភោគីនឹងអាស្រ័យនូវផលនៃអចលនវត្ថុនោះដោយខ្លួនឯង ឬ នឹងជួលអោយទៅអ្នកដទៃ ឬ ផ្ទេរនូវសិទ្ធិនោះអោយទៅអ្នកដទៃដោយយកថ្លៃ ឬ ឥតយកថ្លៃបាន។

បើជួល ឬ ប្រវាស់កិច្ចសន្យាមិនត្រូវកំណត់អោយហួសពី៣ឆ្នាំ។ បើចង់ជួល ឬ ប្រវាស់បន្តកិច្ចសន្យាថ្មីនេះ ត្រូវធ្វើមុនមួយឆ្នាំនៃ ថ្ងៃអស់សិទ្ធិ។

មាត្រា ៨៤

ផលុបភោគី ត្រូវបានអាស្រ័យផលដីដែលចំរើន ដោយល្បប់មកលើដីដែលខ្លួនបានផលុបភោគនោះដែរ ។

មាត្រា ៨៥

ផលុបភោគីប្រើប្រាស់នូវសេវភាពទាំងឡាយ និង ជាទូទៅនូវសិទ្ធិទាំងឡាយដែលកម្មសិទ្ធិករអាចប្រើប្រាស់បាន ហើយផលុបភោគីប្រើប្រាស់នូវសិទ្ធិទាំងនោះ បានដូចកម្មសិទ្ធិករដែរ។

មាត្រា ៨៦

ផលុបភោគី ត្រូវបានសិលាជាតិក្នុងបរិវេណដីដែលខ្លួនត្រូវបានផលុបភោគនោះ ដូចជាកម្មសិទ្ធិករដែរ។

មាត្រា ៨៧

អសារកម្មសិទ្ធិករ មិនអាចធ្វើអ្វីអោយខូចខាតសិទ្ធិនៃផលុបភោគីបានឡើយ។

ខាងផលុបភោគីវិញ លុះដល់វេលាអស់សិទ្ធិផលហើយ ក៏មិនអាចទាមទារសំណួកចិត្តអ្វីព្រោះ ថាខ្លួនបានតុបតែងអចលនវត្ថុដែលជាក់ជាផលុបភោគរបស់ខ្លួននោះដែរ ទោះបីអចលនវត្ថុនោះបានកើនតំលៃដោយសារស្នាដៃរបស់ខ្លួនក៏ដោយ។

ក៏ប៉ុន្តែ បើសិនផលុបភោគីបានសង់គេហដ្ឋាននៅទីនោះ ខ្លួន ឬ ទាយាទខ្លួន អាចនឹងសុំអោយគេ ប្រតិបត្តិតាមបទប្បញ្ញត្តិនៃ *មាត្រា ២៨* បាន។

បើបានតាក់តែងផ្ទះសម្បែងដែលមាននៅទីនោះដោយកញ្ចក់ឆ្លុះ កញ្ចក់រូប និង គ្រឿងតែង ឯទៀតក្តី ផលុបភោគី ឬ ទាយាទរបស់ខ្លួន អាចនឹងរើយកវិញបាន តែត្រូវរៀបចំទីនោះអោយដូចប្រក្រតីដើមវិញ។

ផ្នែកទី ២ អំពីភាតព្វកិច្ចនៃផលុបភោគី

មាត្រា ៨៨

ផលុបភោគី ត្រូវទទួលនូវអចលនវត្ថុតាមសភាពដែលមានក្នុងពេលនោះ ក៏ប៉ុន្តែមុននឹងចាប់ផ្តើមប្រើប្រាស់ ត្រូវមានការត្រួតពិនិត្យពីប្រធាន ឃុំ សង្កាត់ នូវស្ថានភាពខាងសំភារៈនៃទីកន្លែងនោះសិន ចំពោះមុខអសារកម្មសិទ្ធិករ។

មាត្រា ៨៩

មួយទៀតមុននឹងចាប់ផ្តើមប្រើប្រាស់ ផលុបភោគីត្រូវតែរកអ្នកធានាអំពីកិច្ចការដែលខ្លួនប្រើប្រាស់នោះ គឺត្រូវប្រើប្រាស់ដូចខ្លួនជាមេគ្រួសារដ៏ប្រពៃ បានន័យថាផលុបភោគីត្រូវស៊ីផលអោយល្អបីដូចខ្លួនឯងនោះជាកម្មសិទ្ធិករ ហើយយកចិត្តទុកដាក់នឹងផលប្រយោជន៍នៃកម្មសិទ្ធិករផង។

ឪពុក និង ម្តាយដែលជាផលុបភោគីនៃទ្រព្យរបស់កូន ដែលជាអនីតិជននោះ មិនបាច់អោយមានអ្នកធានាឡើយ សហព័ទ្ធនៅរស់ដែលជាផលុបភោគីនៃទ្រព្យរបស់ខ្មោចប្តី ឬ ប្រពន្ធខ្លួន ក៏មិនបាច់អោយមានអ្នកធានាដែរ។

មាត្រា ៩0

បើផលុបភោគគ្មានអ្នកធានាទេ អចលនវត្ថុនោះត្រូវយកទៅដាក់ជាឈ្នួល ឬ ត្រូវដាក់ក្នុងវិសុណ្ឋាប័នឈ្នួលដី និង ឈ្នួលផ្ទះ ឬ ផលដែលវិសុណ្ឋាបនិកបានទទួលមកនោះ ត្រូវកាត់សោហ៊ុយគ្រប់យ៉ាងអោយជ្រះស្រឡះទៅ ហើយប្រគល់តែផលដែលសល់នោះទៅអោយផលុបភោគី ។

មាត្រា ៩១

ទោះបីយឺតយូរក្នុងរកអ្នកធានាបានក្តី ផលុបភោគីមិនត្រូវខានបាននូវផលដែលខ្លួនមានសិទ្ធិត្រូវបាននោះឡើយ ផលទាំងឡាយនោះត្រូវបានទៅផលុបភោគី តាំងពីថ្ងៃដែលចាប់បើកផលុបភោគនោះមក ។

មាត្រា ៩២

ផលុបភោគី ត្រូវទទួលបន្ទុកជួសជុលតែលើការថែទាំប៉ុណ្ណោះ ឯការជួសជុលធំៗទាំងឡាយ ជាភារៈលើអសារកម្មសិទ្ធិករ ។ ប៉ុន្តែបើការខូចខាតនេះបណ្តាលមកពីផលុបភោគីមិនបានជួសជុលថែទាំ តាំងពីថ្ងៃដែលបើកផលុបភោគនោះទេ នោះផលុបភោគីត្រូវទទួលជួសជុលលើខ្លួនឯងទាំងអស់ ។

មាត្រា ៩៣

ការជួសជុលធំៗទាំងឡាយនោះ គឺជួសជុលជញ្ជាំងធំៗ និង គ្រឿងដំបូលលើផ្លាស់ថ្មីម ផ្លាស់ រត និង ប្រក់ទាំងមូល ការជួសជុលទំនប់ជញ្ជាំងទប់ និង របងកំពែងទាំងមូល ។ ការជួសជុលក្រៅពីនេះ ទុកជាការជួសជុលថែទាំ ។

មាត្រា ៩៤

ក្នុងសភាពខូចខាតព្រោះចាស់ទ្រុឌទ្រោម ឬ ត្រូវអន្តរាយដោយគ្រោះប្រធានសក្តិ អសារកម្ម សិទ្ធិករក្តី ផលុបភោគីក្តី មិនត្រូវគេបង្ខំអោយសង់ឡើងវិញឡើយ ។

ប៉ុន្តែបើអសារកម្មសិទ្ធិករ ឬ ផលុបភោគបានយកអចលនវត្ថុនោះ ទៅចុះកិច្ចសន្យាធានារ៉ាប់រង ហើយអសារកម្មសិទ្ធិករ ឬផលុបភោគីអាចសុំយកថ្លៃធានារ៉ាប់រងដែលបានមកនោះទៅធ្វើ ឬ ជួសជុលឡើងវិញបាន ។

មាត្រា ៩៥

ក្នុងវេលាដែលខ្លួនកំពុងអាស្រ័យផល ផលុបភោគីត្រូវទទួលបន្ទុកប្រចាំឆ្នាំ ដែលជាប់លើអចលនវត្ថុទាំងអស់ដូចជាពន្ធដារ ពន្ធអាករទាំងឡាយ និង សោហ៊ុយធានារ៉ាប់រង ដែលទំនៀមធ្លាក់ ដាក់លើផលនៃអចលនវត្ថុនោះ ។

មួយទៀត ផលុបភោគីត្រូវទទួលធ្វើអោយបានសំរេច និង ទទួលស្គាល់ជាថ្មីអោយទាន់ពេលនូវកិច្ចសន្យាធានារ៉ាប់រងនៃអចលនវត្ថុដែលនៅក្នុងផលុបភោគរបស់ខ្លួន គឺកិច្ចសន្យាដែលមានហើយក្នុងវេលាដែលបើកផលុបភោគនោះក្តី កិច្ចសន្យាដែលអសារកម្ម សិទ្ធិករនឹងតម្រូវអោយធ្វើនាពេលខាងក្រោយក្តី ។

មាត្រា ៩៦

ចំពោះបន្ទុកទាំងឡាយដែលអាចផ្ទុកលើកម្មសិទ្ធិ ក្នុងរយៈវេលានៃផលុបភោគីនិងអសារកម្មសិទ្ធករត្រូវជួយបង់គ្នាដូចខាងក្រោមៈ

អសារកម្មសិទ្ធិករ ត្រូវទទួលបន្ទុកទាំងនោះ ហើយផលុបភោគី ត្រូវគិតការប្រាក់អោយអសារកម្មសិទ្ធិករវិញ ។

ផលុបភោគីនឹងចេញប្រាស់បង់មុន ហើយដល់ពេលវេលាដែលខ្លួនលែងអាស្រ័យផលនោះទៅសឹមទារយកប្រាក់ដើមមកវិញក៏បាន ។

មាត្រា ៩៧

បើមានកើតក្តីអំពីដំណើរប្រើប្រាស់នូវអចលនវត្ថុទាំងឡាយ ដែលដាក់ជាផលុបភោគខ្លួននោះ ផលុបភោគី ត្រូវទទួលចេញតែខ្វាត់ក្តី និង ក្រយាពិន័យទេ ប្រសិនបើមាន។

មាត្រា ៩៨

ប្រសិនបើក្នុងរយៈវេលានៃផលុបភោគនោះ មានតតិយជនណាមកព្យាបាទសិទ្ធិនៃអសារកម្មសិទ្ធិករ ផលុបភោគីត្រូវមកប្រាប់អសារកម្មសិទ្ធិករ បើពុំបានប្រាប់ទេ ហើយការនោះនឹងបណ្តាលអោយមានព្យសនកម្មដល់អសារកម្មសិទ្ធិករ ផលុបភោគីត្រូវទទួលខុសត្រូវលើខ្លួន ដូចក្នុងករណីដែលខ្លួនធ្វើអោយខូចនូវវត្ថុគេ ហើយត្រូវទទួលសងគេវិញ។

ផ្នែកទី ៣ ផលុបភោគត្រូវចប់ត្រឹមណា

មាត្រា ៩៩

ផលុបភោគត្រូវចប់ៈ

១- ត្រឹមផលុបភោគីស្លាប់

២- ត្រឹមដល់កំណត់កាល ឬ ត្រឹមលក្ខខណ្ឌដែលបានកំណត់ទុក ជាពេលត្រូវចប់នោះបានសំរេច

៣- ត្រឹមផលុបភោគី លែងស៊ីផលតទៅទៀត

៤- ត្រឹមអចលនវត្ថុដែលត្រូវដាក់ជាផលុបភោគនោះអន្តរាយអស់។

មាត្រា ១០០

មួយទៀត កាលណាអសារកម្មសិទ្ធិករប្តឹងពីផលុបភោគីថា ប្រើប្រាស់អចលនវត្ថុនោះដោយ វិលោភមានធ្វើអោយខូចអចលនវត្ថុ ឬ បណ្តោយអោយអចទលវត្ថុខូច ពុំថែទាំជាដើមនោះ តុលាការ នឹងកាត់ដំលោះសិទ្ធិលែងអោយអាស្រ័យផលតទៅទៀតបាន។

ក្នុងករណីនេះ ម្ចាស់បំណុលនៃផលុបភោគី មានសិទ្ធិនឹងធ្វើអន្តរាគមន៍ក្នុងការណ៍នេះបាន ម្ចាស់បំណុលអាចសុំជួសជុលការខូចខាតនោះ ហើយនឹងសុំធានាទៅអនាគតបាន។

ដោយយោលទៅតាមគរុភាពនៃកាលៈទេសៈ ចៅក្រមអាចកាត់សេចក្តីអោយផ្តាច់ផលុបភោគជាដាច់ខាតក៏បាន ឬ និងបញ្ជាអោយប្រគល់នូវអចលនវត្ថុទៅអសារកម្មសិទ្ធិករវិញ តែអោយម្ចាស់របស់នេះចេញប្រាក់ប៉ុន្មាន ៗ ក្នុង១ឆ្នាំ ទៅអោយផលុបភោគី ឬ ទៅអោយសិទ្ធិវន្តរបស់ផលុបភោគីនោះ ដរាបដល់កំណត់វេលាដែលត្រូវចប់ផលុបភោគនោះក៏បាន។

មាត្រា ១០១

ការដែលអសារកម្មសិទ្ធិករ លក់នូវអចលនវត្ថុដែលដាក់ជាផលុបភោគនោះមិននាំអោយផ្លាស់ប្តូរនូវស្ថានភាពនៃផលុបភោគឡើយ។ ផលុបភោគីនៅតែមានសិទ្ធិអាស្រ័យផលអចលនវត្ថុនេះតទៅ ទៀតលើកលែងតែផលុបភោគីនោះប្រកែកយ៉ាងច្បាស់ថាលែងអាស្រ័យផលុបភោគទៀតហើយ។

មាត្រា ១០២

បើផលុបភោគីប្រកែកលែងអាស្រ័យផលហើយ ដោយក្លែងចង់អោយខូចសិទ្ធិនៃម្ចាស់បំណុលខ្លួន ម្ចាស់បំណុលអាចនឹងប្តឹងអោយបដិសេធពាក្យប្រកែកនេះបាន លើកលែងតែក្នុងរឿងដែលផលុបភោគ នោះជាមរតក។

មាត្រា ១០៣

បើអចលនវត្ថុត្រូវអន្តរាយទាំងអស់ ទើបផលុបភោគីត្រូវផុតអំណាចអាស្រ័យផល។ តែបើគ្រាន់តែខូចភាគខ្លះទេនោះ ផលុបភោគីត្រូវមានសិទ្ធិអាស្រ័យផលត្រង់ភាគដែលនៅល្អ។

មាត្រា ១០៤

បើបានដាក់តែត្រឹមអាគារមួយជាផលុបភោគទេ ហើយអាគារនោះអន្តរាយអស់ទៅ ផលុបភោគី មិនត្រូវនៅមានសិទ្ធិអាស្រ័យផលលើដី លើគ្រឿងសំណង់នោះឡើយ។

បើបានដាក់សម្បត្តិទាំងពួងមានអាគារដែលអន្តរាយនោះជាផលុបភោគដែរ បទបញ្ញត្តិចុងបំផុត នៃ *មាត្រា៩៤* នៃច្បាប់នេះត្រូវអោយអនុវត្តក្នុងករណីទាំងពីរនេះ លើកលែងតែមានហេតុយ៉ាងណាផ្សេងទៀត។

មាត្រា ១០៥

ភោគៈអាចអនុវត្តបទប្បញ្ញត្តិនៃផលុបភោគនេះបានតែក្នុងក្របខ័ណ្ឌនៃសិទ្ធិរបស់ភោគៈប៉ុណ្ណោះ ។

ជំពូកទី ២ អំពីសិទ្ធិប្រើប្រាស់ និង អាស្រ័យនៅ

មាត្រា ១០៦

សិទ្ធិប្រើប្រាស់ អនុញ្ញាតអោយអត្ថគាហក ហូតយកពីអចលនវត្ថុណាមួយនូវផលទាំងឡាយតាមសមគួរ ដល់សេចក្តីត្រូវការរបស់ខ្លួន និង គ្រួសារខ្លួន។

ដែលហៅថាសិទ្ធិអាស្រ័យនៅ គឺជាសិទ្ធិដែលអនុញ្ញាតអោយអត្ថគាហកបានកាន់កាប់កន្លែងក្នុងផ្ទះមួយ គួរសមជាទីជ្រកនៅរបស់ខ្លួន និង គ្រួសារខ្លួន។

សិទ្ធិទាំងពីរ គឺសិទ្ធប្រើប្រាស់ និង សិទ្ធអាស្រ័យនៅបានអញ្ញាតអោយអត្ថគាហកយ៉ាងនេះ ហើយទោះបីថ្ងៃក្រោយមកអត្ថគាហកនោះមានប្តី ប្រពន្ធក្តី ឬ មានកូនក្តី ក៏សិទ្ធិនេះនៅតែមានដល់អត្ថគាហកដដែល។

មាត្រា ១០៧

ផលុបភោគបានកើតឡើង និង បានរលត់ទៅវិញដោយរបៀបយ៉ាងណា សិទ្ធិប្រើប្រាស់ និង អាស្រ័យនៅកើតឡើង និង រលត់ទៅវិញដោយរបៀបយ៉ាងនោះដែរ។

សិទ្ធិទាំងឡាយរបស់អ្នកប្រើប្រាស់ ត្រូវតែសំរេចគ្នាអោយដាច់ស្រេច ហើយចុះជាខស្សាក្នុង សំបុត្របញ្ជាក់អោយសព្វគ្រប់ ឬ បើគ្មានសំបុត្របញ្ជាក់ទេ ត្រូវគោរពតាមបទប្បញ្ញត្តិ ដូចមានខាងក្រោមនេះ។

មាត្រា ១០៨

អត្ថគាហកទាំងឡាយដែលបានសិទ្ធិប្រើប្រាស់ និង អាស្រ័យនៅនោះ ត្រូវទទួលគោរពកាតព្វកិច្ចទាំងឡាយ ដែលមានចែងក្នុង *មាត្រា ៨៨, ៨៩, ៩១, ៩៥, ៩៧ និង ៩៨* នៃច្បាប់នេះ។

មាត្រា ១០៩

អត្ថគាហកទាំងឡាយនោះ មិនអាចផ្ទេរ ជួល នូវសិទ្ធិខ្លួនអោយអ្នកដទៃបានឡើយ។

វាយឡើងវិញជាភាសាខ្មែរពីឯកសារផ្លូវការ

មាត្រា ១១០

បើអ្នកប្រើប្រាស់អោបក្រសោបយកផលដីទាំងអស់ ឬ ក៏យកផ្ទះទាំងមូលនៅតែម្នាក់ឯង អ្នកនេះត្រូវទទួលចេញសោហ៊ុយដាំសោហ៊ុយជួសជុល ថែទាំ និង ទទួលបង់ពន្ធដារទាំងពួង និង សោហ៊ុយធានារ៉ាប់រង ដូចផលុបភោគី។

បើអ្នកនោះយកផលតែមួយភាគ ឬ យកកន្លែងតែមួយភាគក្នុងផ្ទះនោះទេ អ្នកនោះត្រូវជួយចេញបន្ទុកខាងលើ តាមសមាមាត្រនៃចំណែកដែលខ្លួនប្រើប្រាស់ និង អាស្រ័យ។

ជំពូកទី ៣ អំពីសេវភាព

មាត្រា ១១១

ដែលហៅថាសេវភាពនៃដី គឺបន្ទុកដែលតំរូវទៅលើអចលនវត្ថុមួយហៅថាដីបំរើ ឬ ដីក្រោមដើម្បីអោយអចលនវត្ថុមួយទៀតហៅថាដីប្រើ ឬ ដីលើ ជារបស់កម្មសិទ្ធិករម្នាក់ទៀតប្រើប្រាស់។

មាត្រា ១១២

សេវភាពមានច្រើនបែប គឺសេវភាពកើតមកពីធម្មជាតិ សេវភាពកើតមកពីច្បាប់ និង សេវភាពកើតមកពីកិច្ចសន្យាតាមដំណើរដែលសេវភាពនោះលេចមកពីស្ថានភាពនៃទីកន្លែង ឬ លេចចេញមកពីច្បាប់បង្កើត ឬ លេចចេញមកពីកម្មសិទ្ធិករទាំងឡាយ បានព្រមព្រៀងគ្នាចុះកិច្ចសន្យា។

ផ្នែកទី ១ អំពីសេវភាពកើតពីធម្មជាតិ

មាត្រា ១១៣

ដីក្រោមត្រូវទទួលទឹក ដែលហូរតាមធម្មជាតិពីដីខ្ពស់មក។

កម្មសិទ្ធិករនៃដីក្រោមមិនអាចលើកថ្នល់ ភ្លឺ ធ្វើទំនប់ ឬ ធ្វើការអ្វីៗឯទៀត ទប់ឃាត់ឃាំង ទឹកនេះមិនអោយហូរបានឡើយ។

មាត្រា ១១៤

កម្មសិទ្ធិករនៃដីខាងលើ មានសិទ្ធិនឹងទុកទឹកភ្លៀង និង ទឹកហូរកាត់ដីខ្លួន ប្រើប្រាស់បាន កុំអោយតែល្មើសនឹងបញ្ញត្តិខាងលើ។

មាត្រា ១១៥

កម្មសិទ្ធិករទាំងឡាយដែលមានដីនៅប្រេបទីដែលទឹកហូរ ត្រូវបណ្តោយទឹកនោះអោយហូរទៅលើដីជិតខាងទាំងអស់។ ឯម្ចាស់ដីដែលជិតៗទាំងឡាយនោះសោតទៀត ក៏ត្រូវតែបណ្តោយទឹកអោយហូរដូចគ្នាទៅកាន់ដីម្ខាងៗទៅទៀត តាមសេចក្តីដែលត្រូវការរាល់គ្នាក្នុងកសិកម្ម។

ផ្នែកទី ២ អំពីសេវភាព កើតពីច្បាប់

មាត្រា ១១៦

សេវភាពកើតពីច្បាប់ មានពីយ៉ាងគឺ សេវភាពដែលមានកម្មវត្ថុបំរើប្រយោជន៍សាធារណៈ និង សេវភាពបំរើប្រយោជន៍ឯកជន។

មាត្រា ១១៧

សេវភាពកើតពីច្បាប់ដែលបំរើប្រយោជន៍សាធារណៈនោះកើតមកពីច្បាប់ ឬ បទប្បញ្ញត្តិជាពិសេស ដែលកម្មសិទ្ធិករនៃដីត្រូវតែគោរពតាម។

វាយឡើងវិញជាភាសាខ្មែរពីឯកសារផ្លូវការ

មាត្រា ១១៨

សេរីភាពកើតពីច្បាប់ដែលបំរើប្រយោជន៍ឯកជន គឺជាបទប្បញ្ញត្តិរបស់ច្បាប់ដែលកំណត់ព្រំដែនអោយកម្មសិទ្ធិករម្នាក់ ៗ អាចធ្វើនូវអ្វីផ្សេងៗលើដីរបស់ខ្លួនបាន ដើម្បីកុំអោយប៉ះពាល់ដល់សិទ្ធិនៃ កម្មសិទ្ធិករជិតខាង ។

មាត្រា ១១៩

កម្មសិទ្ធិករទាំងឡាយណា ធ្វើនូវការរៀទាំងឡាយណា ដែលនាំអោយសៅហ្មងដល់ដីជិតខាង ដូចជាខួងដី ជីកស្នង់ដី ជីករូងដី គរទុកក្នុងដីរបស់ខ្លួន នូវវត្ថុប្រកបដោយគ្រោះថ្នាក់នូវវត្ថុស្អុយ មានជាតិកាចនាំអោយខូចសុខភាពគេ កម្មសិទ្ធិករទាំងពួងនោះ ត្រូវប្រតិបត្តិតាមបទប្បញ្ញត្តិនៃច្បាប់ដោយឡែកដែលកំណត់ចំងាយអោយប្រយត្ន័ក្តីដែលកំណត់ការអោយធ្វើសំរាប់ទប់ ជ្រែងក្តី ។

មាត្រា ១២០

កម្មសិទ្ធិករម្នាក់ ៗ មិនអាចនឹងធ្វើប្រហោងទ្វារ បង្អួច កើយ ឬ យ៉ាងទៀតៗ បែបៗគ្នា ត្រង់ចំទៅលើដីអ្នកជិតខាងចំងាយតិចជាង ២ ម៉ែត្របានទេ ។

មាត្រា ១២១

កម្មសិទ្ធិករម្នាក់ៗ មិនអាចដាំឈើធំ តូច មានកំពស់លើសពីពីរម៉ែត្រ នៅប្របព្រំដីអ្នកជិតខាងដែលមានចំងាយតិចជាង ពីរម៉ែត្របានទេ ថាបើមានអ្នកជិតខាងគេប្រាប់អោយយកចេញ ត្រូវយកចេញភ្លាម ។

មាត្រា ១២២

កម្មសិទ្ធិករ ដែលមានដីក្នុងទីបិទមុខឥតច្រកនឹងដើរចេញ ចូល ទៅកាន់ផ្លូវសាធារណៈបាន ឬ ច្រកនោះតូចពេកមិនគួរនឹងធ្វើកសិកម្ម ឬ ឧស្សាហកម្មទេ អាចនឹងសុំបើកផ្លូវលើដីអ្នកជិតខាងបាន តែអ្នកនោះត្រូវចេញសោហ៊ុយអោយគេតាមសមាមាត្រនៃការខូចខាតដែលបណ្តាលមកពីការបើកផ្លូវនោះ ។

មាត្រា ១២៣

ផ្លូវនោះត្រូវបើកអោយទៀងទាត់ ដោយយកតែកន្លែងណា ដែលត្រង់ពីដីបិទមុខនោះ ទៅផ្លូវសាធារណៈជាងកន្លែងឯទៀត ។
ប៉ុន្តែការបើកផ្លូវនេះ ត្រូវកំណត់ត្រង់កន្លែងណា ដែលមិនសូវខូចខាតដល់ម្ចាស់ដី ដែលអោយបើកផ្លូវនោះច្រើនពេកផង ។

មាត្រា ១២៤

បើដីណាមួយបិទមុខ ដោយហេតុមកពីបែងចែកដី ដើម្បីលក់ដូរចែកគ្នា ឬ ដោយចុះកិច្ចសន្យាប្រការឯណាទៀត ផ្លូវដែលអាចសុំបើកនោះ ត្រូវបើកតែលើដីដែលសល់ពីការបែងចែកនោះ ឬ លើដីដទៃទៀត ដែលកម្មវត្ថុនៃកិច្ចសន្យាបាន ។
ប៉ុន្តែបើផ្លូវដែលបើកលើដីទាំងនោះនៅតែមិនគ្រប់គ្រាន់ទេ *មាត្រា១២២* នៅតែគួរយកមកអនុវត្តបានទៀត ។

មាត្រា ១២៥

កម្មសិទ្ធិករទាំងពួងណាត្រូវការយកទឹកដែលខ្លួនមានសិទ្ធិប្រើប្រាស់បានមកដាក់លើដីខ្លួន កម្មសិទ្ធិករនោះ អាចនឹងសុំបើកទឹនោះ តាមដីដែលនៅខណ្ឌដីខ្លួនបាន តែកម្មសិទ្ធិករនោះត្រូវចេញសោហ៊ុយអោយម្ចាស់នោះ ។

មាត្រា ១២៦

កម្មសិទ្ធិករដដែលនោះ អាចនឹងសុំបញ្ចេញទឹកដែលខ្លួនបង្ហូរមកស្រោចដីខ្លួននោះ តាមទីទាបទាំងឡាយបាន តែកម្មសិទ្ធិករនោះត្រូវចេញសោហ៊ុយអោយគេជាដរាប ។

មាត្រា ១២៧

កម្មសិទ្ធិករណា មានដីលិចទឹកខ្លះ ឬ ទាំងអស់ ត្រូវការបង្ហូរទឹកតាមប្រឡាយ ឬ តាមបំពង់រូម ឬ ដោយប្រការឯណា ដើម្បីបញ្ចេញទឹកអាក្រក់ចេញពីខ្លួន តាមដីជាតំណាងពីដីខ្លួនមក កម្មសិទ្ធិករនោះ អាចធ្វើបានដូចគ្នា និង ខាងលើនេះដែរ ។

មាត្រា ១២៨

កម្មសិទ្ធិករណាមានដីជាប់នឹងមាត់ទឹកត្រើយខាងអោយ ហើយចង់យកទឹកស្រោចដីខ្លួន កម្មសិទ្ធិករនោះ អាចនឹងសង់សិល្បការ្យដែលជាចាំបាច់ក្នុងការបង្ហូរទឹកសង្កត់លើដីត្រើយខាងនាយបាន តែត្រូវ ចេញសោហ៊ុយអោយគេជាដរាប ។

មាត្រា ១២៩

កម្មសិទ្ធិករជាម្ចាស់ដីដែលព្រមអោយសង់អោយធ្វើការ្យអ្វីលើដីខ្លួននោះអាចនឹងសុំប្រើទំនប់នោះជាមួយផងបាន ។ ប៉ុន្តែកម្មសិទ្ធិករនោះត្រូវចេញសោហ៊ុយធ្វើ និង សោហ៊ុយថែទាំពាក់កណ្តាលម្នាក់ស្មើគ្នា ។ បើដូច្នេះ កម្មសិទ្ធិករនេះ មិនត្រូវទារសោហ៊ុយថ្លៃដី ឡើយ បើបានជាទារទៅហើយត្រូវតែបង្វិលអោយគេវិញ ។

ផ្នែកទី ៣ អំពីសេវភាពដែលមនុស្សបង្កើត

មាត្រា ១៣០

ច្បាប់អនុញ្ញាតអោយកម្មសិទ្ធិករទាំងឡាយបង្កើតនូវសេវភាពទាំងឡាយណា ដែលខ្លួនយល់ឃើញថាគួរធ្វើលើដីរបស់ខ្លួនជាគុណប្រយោជន៍ដល់កម្មសិទ្ធករទាំងឡាយឯទៀតបាន អោយតែសេវភាពទាំងឡាយនោះ ពិតជាមានប្រយោជន៍តាមសេចក្តីត្រូវការប្រើប្រាស់នៃដីប្រើ ហើយមួយទៀត កុំអោយមានអ្វីជាទីទាស់ដល់សេចក្តីរៀបរយជាសាធារណៈជនផង ។

ការប្រើប្រាស់ និង ទំហំនៃសេវភាព ដែលកើតឡើងដោយរបៀបយ៉ាងនេះ ត្រូវតែធ្វើជាប័ណ្ណដើម្បីទុកជាភស្តុតាងនៃការបង្កើតសេវភាពនោះ បើឥតមានប័ណ្ណទេត្រូវព្រមព្រៀងតាមបែបបទដូចមានខាងក្រោមនេះ ។

មាត្រា ១៣១

សេវភាពទាំងឡាយដែលកើតឡើងមកពីមនុស្សធ្វើ នឹងត្រូវទុកជាកើតដោយត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់បាន លុះណាតែភាគីបានធ្វើសំបុត្រមានបញ្ជាក់ ហើយយកទៅចុះក្នុងបញ្ជិកកម្មសិទ្ធិដីទៀត ទើប តតិយជនតវ៉ាមិនបាន ។

កាលបើការទាក់ទងពីដីបំរើ ទៅដីប្រើបានកើតឡើងហើយ រវាងកម្មសិទ្ធិករនៃដីទាំងពីរយ៉ាងនេះក៏ដោយ បើកម្មសិទ្ធិករណាលក់ដូរដីរបស់ខ្លួនអោយទៅតតិយជនណាម្នាក់ ហើយមិនបានចុះសេចក្តីអោយប្រាកដក្នុងសំបុត្រលក់នោះថា សេវភាពនោះ ត្រូវនៅជាប្រក្រតីដដែលការទាក់ទងនោះ ក៏ត្រូវលែងមាន តទៅទៀតដែរ ។

មាត្រា ១៣២

អ្នកណាមួយបង្កើតសេវភាពមួយហើយ អ្នកនោះត្រូវគេសន្មតថា ខ្លួនព្រមបើកអោយគេធ្វើអ្វីៗតាមចិត្ត ដែលជាការចាំបាច់ក្នុងការប្រើនូវសេវភាពនោះ ។

សេវភាពបើកអោយយកទឹកអំពីម៉ាស៊ីនទឹកណាមួយ នឹងបណ្តាលអោយអ្នកយកទឹកនោះ មានសិទ្ធិដើរកាត់ដីដែលមានម៉ាស៊ីនទឹកនោះបាន ។

វាយឡើងវិញជាភាសាខ្មែរពីឯកសារផ្លូវការ

មាត្រា ១៣៣

កម្មសិទ្ធិករនៃដីប្រើ មានសិទ្ធិនឹងធ្វើនូវការរៀបចំទាំងពួង ដែលចាំបាច់លើដីបំរើ ដើម្បីប្រើប្រាស់ និង ថែរក្សានូវសេវភាពដែលគេព្រមអោយខ្លួនប្រើ ។

មាត្រា ១៣៤

ការរៀបចំទាំងឡាយដែលត្រូវធ្វើជាចាំបាច់ដើម្បីប្រើប្រាស់ និ ថែរក្សានូវសេវភាពនោះ ត្រូវជាភារៈនៃម្ចាស់ដីប្រើជាអ្នកចេញសោហ៊ុយ វៀរលែងតែបានព្រមព្រៀងគ្នាយ៉ាងណាផ្សេងទៅវិញ ទើបត្រូវប្រតិបត្តិតាមសេចក្តីព្រមព្រៀងនោះបាន ។

មាត្រា ១៣៥

ក្នុងករណីដែលម្ចាស់ដីបំរើត្រូវចេញសោហ៊ុយវិញ អ្នកនេះអាចលះបង់ដីរបស់ខ្លួនត្រង់ដែលទៅក្នុងសេវភាពនោះអោយទៅកម្មសិទ្ធិករនៃដីប្រើបាន ដើម្បីអោយផុតពីចេញសោហ៊ុយ ។

មាត្រា ១៣៦

ប្រសិនបើដីប្រើទើបនឹងត្រូវបែងជាច្រើនភាគ សេវភាពនោះក៏ត្រូវនៅបំរើដីប្រើតាមភាគដីនីមួយៗតទៅទៀត កុំអោយតែដីបំរើនោះមានលក្ខខណ្ឌរឹតតែធ្ងន់ឡើងទៀត ។

ឧទាហរណ៏: បើសេវភាពនោះ គឺជាផ្លូវដើរ កម្មសិទ្ធិករនៃភាគដីផ្សេងៗទាំងឡាយ ត្រូវដើរតែតាមផ្លូវមួយត្រង់កន្លែងដដែល ដែលមានពីដើមមក ។

មាត្រា ១៣៧

កម្មសិទ្ធិករនៃដីបំរើ មិនអាចធ្វើនូវកិច្ចការឯណា ដែលជាទីនាំអោយការប្រើប្រាស់នូវសេវភាព នោះមានការចង្អៀតចង្អល់ ឬ អោយទៅជាការមិនស្រួលប្រើបានទេ ។

ដូច្នេះកម្មសិទ្ធិករនៃដីបំរើ មិនអាចផ្លាស់ប្តូរសេវភាពនៃកន្លែង ឬ លើកយកសេវភាពនោះអោយទៅនៅកន្លែងផ្សេងប្រើប្រាស់ខុសពីកន្លែងដើមបានទេ ។

ប៉ុន្តែបើទុកស្ថានភាពដើមទៅ នឹងនាំអោយសេវភាពនោះអាចបង់ប្រាក់របស់កម្មសិទ្ធិករនៃដីបំរើច្រើនគឺមិនអោយម្ចាស់ដីចំណេញជួសជុលទៅលើដីនោះទេ អ្នកនេះអាចសុំដាក់សេវភាពជំនួសវិញនៅទីឯទៀតបាន ដែលស្រួលដូចគ្នាជាសេវភាពជំនួសវិញបាន កម្មសិទ្ធិករនៃដីប្រើ នឹងប្រកែក ពុំបានឡើយ ។

មាត្រា ១៣៨

ឯខាងកម្មសិទ្ធិករនៃដីប្រើវិញក៏ដូច្នោះដែរ អ្នកនេះនឹងប្រើប្រាស់នូវសេវភាពតែក្នុងព្រំដែនមានកំណត់ទុកក្នុងបណ្ណ័ ដោយមិនអាចផ្លាស់ប្តូរអ្វីនៅលើដីបំរើ ឬ នៅលើដីប្រើអោយរឹតតែធ្ងន់ លើ ស្ថានភាពមុននោះបានទេ ។

ផ្នែកទី ៤ សេវភាពរលត់ទៅដោយរបៀបណា

មាត្រា ១៣៩

សេវភាពត្រូវរលត់ :

១-ដោយហេតុរលត់សិទ្ធិ ដែលបង្កើតសេវភាពនោះ

២-ដោយហេតុដីប្រើ និង ដីបំរើទាំងពីរនេះ បានធ្លាក់ទៅលើដៃនៃម្ចាស់តែម្នាក់

៣-ដោយហេតុដីដែលមានសេវភាពនោះវិនាសអស់ហើយ ។

មាត្រា ១៤០

ភោគៈក៏អាចអនុវត្ត តាមបទប្បញ្ញត្តិទាំងឡាយនៃសេវភាពនេះដែរ ។

មាតិកាទី ៤ អំពីប្រាតិភោគអចលនវត្ថុ

មាត្រា ១៤១

ម្ចាស់បំណុលទាំងឡាយ មានសិទ្ធិលើអចលនវត្ថុ ដែលកូនបំណុលបានដាក់ធានាប្រាក់ ដែលបានខ្ចី តាមប្រាតិភោគប្រត្យ័ក្សពី :

-ការបញ្ចាំអចលនវត្ថុ

-អ៊ីប៉ូតែក

ជំពូកទី ១ អំពីការបញ្ចាំអចលនវត្ថុ

មាត្រា ១៤២

ការបញ្ចាំ គឺជាកិច្ចសន្យា ដែលកូនបំណុលខ្លួនឯងក្តី តតិយជនណាម្នាក់ក្តី ដាក់ទ្រព្យអ្វីមួយនៅដៃម្ចាស់បំណុល សំរាប់រ៉ាប់រងសងបំណុលណាមួយ ដោយអោយម្ចាស់បំណុលនេះមានសិទ្ធិយកថ្លៃ នៃទ្រព្យដែលបញ្ចាំនោះជាសំណងប្រាក់ខ្លួន មុនម្ចាស់បំណុលឯទៀត ។

មាត្រា ១៤៣

ការបញ្ចាំអចលនវត្ថុ ត្រូវតែមានកិច្ចសន្យា តាមរូមន្តនៃលិខិតបញ្ជាក់ទើបបាន ។

មាត្រា ១៤៤

តាមគោលការណ៍កិច្ចសន្យានេះ ត្រូវបញ្ជាក់ដោយប្រធានគណៈកម្មាធិការប្រជាជន ឃុំ ឬ សង្កាត់ជាចៅនាទីនៃអចលនវត្ថុនោះ ។ បើអចលនវត្ថុច្រើនធានាតែបំណុលមួយ កិច្ចសន្យានោះត្រូវបញ្ជាក់ដោយប្រធានគណៈកម្មាធិការប្រជាជនឃុំ ឬ សង្កាត់ ជាចៅនាទីនៃអចលនវត្ថុទាំងឡាយនោះឋិតនៅ ។ កិច្ចសន្យានេះ ត្រូវបញ្ជាក់ដោយប្រធានគណៈកម្មាធិការប្រជាជនស្រុក ឬ ខណ្ឌ ជាចៅនាទីនៃអចលនវត្ថុនោះផង ។

មាត្រា ១៤៥

កិច្ចសន្យាបញ្ចាំអចលនវត្ថុ ត្រូវយកទៅប្រថាប់ត្រាភ្លាម នៅការិយាល័យភូមិបាលសាមី បន្ទាប់ពីបានបញ្ជាក់រដ្ឋអំណាច រួចហើយត្រូវបញ្ជូនទៅចុះលេខាចារិក និងតំកល់ទុកនៅប័ណ្ណសារដ្ឋាន នៃការិយាល័យសុរិយាដីមួយច្បាប់ ។

មាត្រា ១៤៦

ការបញ្ចាំអចលនវត្ថុ នឹងត្រូវទុកជាការប្តេជ្ញាត្រឹមត្រូវតាមច្បាប់ ហើយតតិយជនមិនអាចមកតវ៉ាបាននោះ គឺលុះណាតែលិខិតជាទីប្តេជ្ញានោះ បានចុះក្នុងសៀវភៅចុះកម្មសិទ្ធិអចលនវត្ថុ ដូចដែលមានបញ្ញត្តិក្នុង *មាត្រា ១៤៥* ខាងលើនេះ ដែលត្រូវធ្វើអោយស្របតាមស្ថានភាពនៃអចលនវត្ថុ បញ្ចាំនោះផង ។

ការមិនបានធ្វើប្រកាសនៈនេះ នឹងបណ្តាលអោយម្ចាស់បំណុលថ្លស់សិទ្ធិ ចាកប្រាតិភោគប្រត្យ័ក្សអស់ ហើយបន្សល់ទុកអោយ អ្នកនោះត្រឹមតែសិទ្ធិប្តឹងអោយសងប្រាក់ដែលខ្ចីទៅតែប៉ុណ្ណោះ។ សិទ្ធិប្តឹងនេះក៏ ដូចជាសិទ្ធិដែលបើកអោយប្តឹងទារប្រាក់ចង ការដែរ គឺសុទ្ធតែជាសិទ្ធិមានអាជ្ញាយុកាល។ អាជ្ញា យុកាលនេះ មានកំណត់៥ឆ្នាំ។

មាត្រា ១៤៧

អចលនវត្ថុតែមួយអាចបញ្ចាំបានតែនឹងម្ចាស់បំណុលម្នាក់ ឬ ច្រើននាក់ដែលសាមគ្គីគ្នា។

មាត្រា ១៤៨

អចលនវត្ថុដែលដាក់បញ្ចាំ នឹងប្រគល់អោយម្ចាស់បំណុលក៏បាន មិនប្រគល់អោយក៏បាន មិនបង្ខំទេ។ គេអាចបញ្ចាំដោយប្រគល់តែប័ណ្ណនៃអចលនវត្ថុនោះប៉ុណ្ណោះក៏បាន។

មាត្រា ១៤៩

ដូច្នេះបើប្រគល់ ឬ មិនប្រគល់នូវអចលនវត្ថុដល់ម្ចាស់បំណុលទេ និទ្ទេសនៃការនោះ ត្រូវចុះ អោយច្បាស់ក្នុងកិច្ចសន្យាបញ្ចាំនោះ។ បើមុនដំបូងប្រគល់ ហើយក្រោយមកមិនប្រគល់វិញ ឬ មុនមិនប្រគល់ ហើយក្រោយមក ប្រគល់វិញ និទ្ទេសនៃការផ្លាស់ប្តូរនេះត្រូវកត់លើខ្នងនៃកិច្ចសន្យានោះដែរ។

មាត្រា ១៥០

បើបានប្រគល់អចលនវត្ថុអោយដោយដាក់លាក់ ម្ចាស់បំណុលត្រូវតែប្រគល់ទ្រព្យបញ្ចាំនោះ អោយទៅកូនបំណុលវិញជាក់ជា កំហិតក្នុងពេលដែលជននោះបានសងបំណុលអស់ហើយ។

ក្នុងរយៈពេល ១០ឆ្នាំ រាប់ពីថ្ងៃធ្វើកិច្ចសន្យាមក បើកិច្ចសន្យានោះមិនបានកំណត់ថ្ងៃសងទេ និងរាប់ពីថ្ងៃដែលដល់កំណត់អោយសង បើកិច្ចសន្យានោះមានកំណត់ថ្ងៃអោយសង ប្រសិនបើម្ចាស់បំណុលមិនបានប្តឹងដល់តុលាការទារបំណុលនោះទេ ម្ចាស់បំណុលត្រូវថ្លស់សិទ្ធិទទេ គឺប្តឹងលែងបានតទៅទៀត។

ការថ្លស់សិទ្ធិនេះ មិនត្រឹមតែតំរូវអោយម្ចាស់បំណុលប្រគល់អចលនវត្ថុអោយកូនបំណុលវិញប៉ុណ្ណោះទេ គឺតំរូវអោយកូនបំណុលបានរួចពីការសងបំណុលទៀតផង។

មាត្រា ១៥១

ប្រសិនបើអចលនវត្ថុបញ្ចាំនៅនឹងដៃកូនបំណុល ព្រោះកាលបញ្ចាំនោះមិនបានប្រគល់ដីអោយម្ចាស់បំណុលទេ កូនបំណុលត្រូវតែសងប្រាក់ម្ចាស់បំណុលទាំងដើម ទាំងការ ដូចដែលមានចែងក្នុងកិច្ចសន្យា ទើបអាចលោះដោះខ្លួនអោយរួចពីបំណុលបាន។

ក្នុងករណីដែលបញ្ចាំ គ្មានប្រគល់អចលនវត្ថុនេះ ម្ចាស់បំណុលត្រូវតែប្តឹងតុលាការ ក្នុងរយៈពេលដូចមានចែងក្នុង *មាត្រា១៥០* ខាងលើនេះ ដើម្បីទារប្រាក់បំណុលនោះ បើមិនប្តឹងទេ ម្ចាស់បំណុលនេះ នឹងត្រូវថ្លស់សិទ្ធិដូចគ្នា។

កាលបើរយៈពេលទាំងនោះកន្លងផុតទៅ បន្ទុកដែលផ្ទុកលើអចលនវត្ថុរបស់កូនបំណុល ក៏ត្រូវលុបចោលតាមលក្ខខណ្ឌដូចមាន ចែងក្នុងមាត្រាខាងលើដែរ។

មាត្រា ១៥២

ទោះជាយ៉ាងណាក៏ដោយ ក៏ម្ចាស់បំណុលមិនត្រូវឡើងជាកម្មសិទ្ធិករនៃអចលនវត្ថុបញ្ចាំនោះ ពេញច្បាប់ឡើយ។

ខសន្យាណាដែលផ្ទុយនឹងបទប្បញ្ញត្តិនេះ ត្រូវទុកជាមោឃៈ និង អសារឥតការ។

មាត្រា ១៥៣

កិច្ចសន្យានៃការបញ្ចាំ គ្រាន់តែបើកអោយម្ចាស់បំណុលមានសិទ្ធិត្រឹមតែប្តឹងអោយដកសិទ្ធិនៃអចលនវត្ថុនោះ យកមកសងខ្លួន ដែលជាអ្នកមានឯកសិទ្ធិ និង បុរិមាមុនម្ចាស់បំណុលដទៃទៀតតែ ប៉ុណ្ណោះ។

ប្រសិនបើក្នុងរយៈពេលដែលអចលនវត្ថុនោះនៅជាប់ក្នុងកិច្ចសន្យាបញ្ចាំ ហើយអ្នកទទួលបញ្ចាំ ទិញអចលនវត្ថុដែលនៅនឹងដៃខ្លួន ឬ មិននៅនឹងដៃខ្លួនទេ កិច្ចសន្យាលក់នោះត្រូវតែធ្វើតាមរូបមន្ត ដូចមានចែង *ក្នុងមាត្រា ១៤៤* នៃច្បាប់នេះទើបបាន។

មាត្រា ១៥៤

អ្នកទទួលបញ្ចាំ ត្រូវប្រើប្រាស់នូវអចលនវត្ថុនោះ ដោយយកចិត្តទុកដាក់ដូចគ្នានឹងផលុបភោគដែរ។ ម្ចាស់បំណុលត្រូវថែទាំ និង រក្សានូវអចលនវត្ថុនោះអោយគង់ល្អ បើវត្ថុនោះខូចខាត ព្រោះអំពើរបស់ខ្លួន ឬ ក៏ព្រោះកំហុសរបស់ខ្លួន ខ្លួននឹងត្រូវមានទោស អោយសងតំលៃដែលខូចខាតនោះ ដោយកាត់ប្រាក់ក្នុងបំណុលខ្លួនបាន។

មាត្រា ១៥៥

នៅពេលដែលផុតកិច្ចសន្យាដោយសារកូនបំណុលសងប្រាក់អស់ហើយ ឬ ក៏ដោយសារខ័យសក្តិក្តី អ្នកទទួលបញ្ចាំត្រូវតែបង្វិល ទៅអោយកូនបំណុលវិញនូវអចលនវត្ថុ ឬ តំលៃអចលនវត្ថុនោះ ប្រសិនបើ វាអន្តរាយព្រោះកំហុសរបស់ខ្លួន។

មាត្រា ១៥៦

បើរយៈពេលនៃកិច្ចសន្យានោះត្រូវផុតកំណត់ ហើយកូនបំណុលមកសុំលោះវត្ថុគេវិញ តែអ្នកទទួលបញ្ចាំមិនព្រមអោយលោះ អ្នក នោះត្រូវជំពាក់ផល និង ផលទុននៃកូនបំណុលវិញ តាំងពីថ្ងៃដែលគេសុំលោះមក។

មាត្រា ១៥៧

ក៏ប៉ុន្តែបើកិច្ចសន្យានោះមិនបានចែងអោយច្បាស់លាស់ពីថ្ងៃកំណត់សងទេ ម្ចាស់បំណុលនៅតែមានសិទ្ធិយកផល និង ផលចម្រូត ដែលជាប់នៅដើមក្តី និង ដែលបានបេះប្រលេះ ច្រូតកាត់ទុកដាក់ ហើយក្តី ដែលជាផលកើតមកពីការយកចិត្តទុកដាក់របស់ខ្លួន ពីការងាររបស់ខ្លួន និង ពីទុនរបស់ខ្លួន។

មាត្រា ១៥៨

ការប្រាក់ត្រូវលែងមាន តាំងពីកូនបំណុលសុំសងប្រាក់វិញ។

ការស្នើសុំសងនេះ ត្រូវប្រាប់អោយច្បាស់ថាសុំសងប៉ុន្មាន ហើយការស្នើនេះ ត្រូវកត់ក្នុងលិខិតមួយ ដែលប្រធានឃុំ សង្កាត់ ត្រូវចុះ ហត្ថលេខាខ្លួន ជាមួយនិងកូនបំណុល និង សាក្សីពីរនាក់ផង។

បើកូនបំណុលចង់សងនៅពាក់កណ្តាលឆ្នាំមុនរដូវចម្រូត កូនបំណុលនេះត្រូវសងការប្រាក់ក្នុងឆ្នាំនោះ ហើយការនោះត្រូវយកតាម អត្រាកំណត់គឺ ២០ ភាគរយ ក្នុងមួយឆ្នាំ។

មាត្រា ១៥៩

ការបង់ពន្ធដារត្រូវបង់ទុកជាបន្ទុកលើកូនបំណុល ប្រសិនបើកិច្ចសន្យានោះមិនបានប្តេជ្ញាថា ដូចម្តេចទេ។

មាត្រា ១៦០

កាលបើកូនបំណុលសងបំណុលដែលបញ្ចាំអចលនវត្ថុ ហើយម្ចាស់បំណុលមិនអាចនឹងឃាត់អចលនវត្ថុនោះទុកតទៅទៀតដោយអាងហេតុថាកូនបំណុលនៅជំពាក់បំណុលមួយទៀតបានឡើយ ទោះបំណុលក្រោយនោះដល់កំណត់ត្រូវទារក្តី ប្រសិនបើគ្មានកិច្ចសន្យាបញ្ចាំមួយជាថ្មីទៀតនិយាយថា បញ្ចាំដីដដែលនេះ និង មិនបានធ្វើតាមរូបមន្តនៃកិច្ចសន្យាមុនទេ។

មាត្រា ១៦១

កូនបំណុលអាចយកសិទ្ធិខាងលើនេះទៅប្រើប្រាស់លើទាយាទ ឬ លើសិទ្ធិវន្តនៃម្ចាស់បំណុល បាន។

មាត្រា ១៦២

សិទ្ធិខាងលើនេះ ក៏ជារបស់ទាយាទនៃកូនបំណុល ឬ សិទ្ធិវន្តនៃកូនបំណុល ព្រមទាំងសមាជិកនៃគ្រួសារដែលអាចស្រដីថា ខ្លួនជាសហកម្មសិទ្ធិករនៃវត្ថុបញ្ចាំនោះដែរ។

ជំពូកទី ២ អំពីអ៊ីប៉ូតែក

មាត្រា ១៦៣

អ៊ីប៉ូតែកជាប្រាតិភោគប្រត្យ័ក្ស ដែលបើកអោយម្ចាស់បំណុលប្តឹងនៅវេលាដែលដល់កំណត់សងហើយ សុំអោយលក់អចលនវត្ថុ នោះទោះនៅលើដៃនរណាក្តី ដើម្បីយកប្រាក់សងខ្លួនជាអ្នកមានឯកសិទ្ធិ និង បុរិមាជាងម្ចាស់បំណុលឯទៀត ដោយគ្មានដកអចលនវត្ថុនោះពីកម្មសិទ្ធិករទេ។

មាត្រា ១៦៤

មានតែអចលនវត្ថុដែលមានប័ណ្ណសំគាល់សិទ្ធិទេ ទើបអាចដាក់អ៊ីប៉ូតែកបាន។

មាត្រា ១៦៥

ដូចគ្នានឹងការបញ្ចាំអចលនវត្ថុដែរ ម្ចាស់បំណុលមិនត្រូវឡើងជាកម្មសិទ្ធិករនៃអចលនវត្ថុដែលដាក់អ៊ីប៉ូតែកនោះពេញច្បាប់ឡើយ។

មាត្រា ១៦៦

កិច្ចសន្យាដាក់អ៊ីប៉ូតែក ត្រូវធ្វើនៅសាការី បើមិនដូច្នោះទេត្រូវទុកជាមោឃៈជាដាច់ខាត។

មាត្រា ១៦៧

កិច្ចសន្យាត្រូវបញ្ជាក់ពីទីតាំង និង ទំហំដី បន្ទុកផ្សេងៗលើដី និង អំពីតំលៃសរុបនៃ អចលនវត្ថុ ដែលត្រូវដាក់អ៊ីប៉ូតែក។

មាត្រា ១៦៨

គេអាចដាក់អ៊ីប៉ូតែកច្រើនដងបន្តបន្ទាប់គ្នាលើអចលនវត្ថុតែមួយក្នុងរយៈពេលតែមួយអោយម្ចាស់បំណុលច្រើននាក់។ ម្ចាស់បំណុលម្នាក់ៗ មានសិទ្ធិតាមលំដាប់បុរិមានៃការប្រថាប់ត្រា។

អំពីសិទ្ធិម្ចាស់បំណុល អ៊ីប៉ូតែក

មាត្រា ១៦៩

ម្ចាស់បំណុលអ៊ីប៉ូតែកទាំងឡាយ មានសិទ្ធិសុំប្តឹងអោយលក់អចលនវត្ថុដែលដាក់អ៊ីប៉ូតែក បើដល់ថ្ងៃកំណត់អោយសងហើយកូនបំណុលមិនសង ដោយមិនគិតពីលំដាប់ថ្នាក់ម្ចាស់បំណុល អ៊ីប៉ូតែកឡើយ។

មាតិកា ៥ អំពីសន្តតិកម្ម

មាត្រា ១៧០

សន្តតិកម្ម គឺការផ្ទេរនូវបេតិកភណ្ឌនៃបុគ្គលណាម្នាក់ ដែលស្លាប់អោយទៅជនម្នាក់ទៀត ឬ ច្រើននាក់ដែលហៅថាទាយាទ ឬ សន្តតិជន។

សន្តតិកម្ម ត្រូវផ្ទេរតាមច្បាប់ ឬ តាមឆន្ទៈរបស់ខ្មោច។

សន្តតិកម្ម ដែលផ្ទេរតាមច្បាប់ ហៅថាសន្តតិកម្មឥតបណ្តាំ សន្តតិកម្មដែលផ្ទេរតាមឆន្ទៈ របស់ខ្មោច ហៅថាសន្តតិកម្មមានបណ្តាំ។

មាត្រា ១៧១

សន្តតិកម្ម ត្រូវចាប់ចែកក្រោយថ្ងៃដែលខ្មោចនោះស្លាប់ និង នៅទីដែលជាលំនៅក្រោយបង្អស់ របស់ខ្មោច។

មាត្រា ១៧២

ជនដែលអាចទទួលសន្តតិកម្មបាននោះ គឺមនុស្សដែលមានជីវិតរស់នៅ មានសមត្ថភាព និង មិនទាន់កាត់កាល់ថាជាអភ័ពវបុគ្គលទេ។

ទារកដែលនៅក្នុងគភ៌នៅឡើយ បើកើតមករវាង ៣០០ថ្ងៃ គិតតាំងពីថ្ងៃដែលខ្មោចនោះស្លាប់មក ហើយរស់អាចទទួលនូវសន្តតិកម្មបាន។

មាត្រា ១៧៣

ទណ្ឌិតដែលមានទោសឧក្រិដ្ឋអស់មួយជីវិត ត្រូវទុកជាជនគ្មានសមត្ថិភាពនឹងទទួលបានឡើយ។ ឯទណ្ឌិតនេះ បើបានទទួលនូវការលើកទោស ឬ ការប្តូរទោសណាមួយហើយ នឹងមានសមត្ថភាព ឡើងវិញ។

សន្តតិកម្មឥតបណ្តាំណា ដែលត្រូវបានទៅទណ្ឌិតដែលមានទោសឧក្រិដ្ឋអស់មួយជីវិត សន្តតិកម្មនោះ ត្រូវធ្លាក់ទៅបច្ចាញាតិនៃជននោះទទួលជួស។

មាត្រា ១៧៤

តុលាការអាចកាត់សេចក្តីទុកជនទាំងឡាយដូចខាងក្រោមនេះ ជាអភ័ពបុគ្គល ដែលមិនគប្បីអោយទទួលនូវសន្តតិកម្ម"មរតក" ឡើយ

១- ជនដែលបានព្យាបាទដល់ជីវិតនៃខ្មោចកាលនៅរស់ ទោះធ្វើជាមេគេក្តី ជាសហការីក្តី ឬ គ្រាន់តែសមគំនិតក្តី។

២- ជនដែលមានអាយុច្រើនជាង ១៦ ឆ្នាំ បានស្គាល់ឃាតករជនដែលសម្លាប់ខ្មោច ហើយព្រងើយកន្តើយពុំប្តឹងតុលាការ។

៣- ជនដែលប្តឹងបង្កាច់ទោសពីខ្មោច អោយខ្មោចត្រូវឧក្រិដ្ឋទោស ឬ ទោសគុកជាមជ្ឈឹម។

៤- ជនដែលអាចមកបាន ហើយមិនមកថែទាំ ឬ ឧបត្ថម្ភ នៅវេលាដែលខ្មោចនោះមានជម្ងឺ ឈឺលើកក្រោយបំផុត ដែលខ្លួនបានដឹងដែរ។

៥- ជនដែលនៅជិតកន្លែងដែលខ្មោចនោះស្លាប់ អាចមកបាន ហើយមិនមកជួយលើកខ្មោច ស្រោចឆ្អឹង ដោយឥតហេតុគប្បីអោយខាន។

៦- មនុស្សដែលខ្មោចបានបណ្តេញអោយចេញពីផ្ទះ ព្រោះអកតញ្ញូតា ព្រោះមិនមានសេចក្តី គោរព ព្រោះទុរាចារ ឬ ព្រោះហេតុដទៃទៀត ហើយមិនបានមកសុំខមាទោសមុនពេលដែលស្លាប់។

តុលាការនឹងកាត់សេចក្តី អោយកាត់កាលយ៉ាងនេះបាន លុះណាតែជនណាម្នាក់ដែលមានប្រយោជន៍ក្នុងរឿងនេះបានប្តឹងផង។

មាត្រា ១៧៥

ជនអភ័ព្វនេះ ត្រូវសន្មតថា មិនបានទទួលនូវសន្តតិកម្មសោះ។

សន្តតិកម្មដែលត្រូវបានមកជននោះ ត្រូវធ្លាក់ទៅលើជនទាំងឡាយដែលត្រូវបានសន្តតិកម្មនោះទាំងអស់ ប្រសិនបើជនអភ័ព្វនោះមិនបានរស់នៅក្នុងវេលាដែលខ្មោចធ្វើមរណកាលទេ ក៏ប៉ុន្តែកូនមានខាន់ស្លាដែលកើតអំពីជនអភ័ពនោះរវាង ៣០០ថ្ងៃ ក្រោយថ្ងៃស្លាប់នៃជនអភ័ព្វនោះ ហើយរស់ ត្រូវស៊ីមរតកឪពុកវាបាន។

សន្តតិកម្មដែលត្រូវកាត់កាល់ ត្រូវបង្វិលចំណែកសន្តតិកម្ម ដែលខ្លួនបានទទួលរួចហើយ ព្រមទាំងផល និង ផលទុន ដែលខ្លួនបានហូតយកតាំងពីថ្ងៃដែលចែកសន្តតិកម្មនោះមកវិញ។

មាត្រា ១៧៦

ជនអភ័ព្វអាចនឹងកាន់កាប់ ថែរក្សានូវសន្តតិកម្ម ដែលបានទៅកូនខ្លួនដែលនៅក្នុងអនីតិភាពបាន។

មាតិកាទី ៦ អំពីកិច្ចសន្យា

ជំពូកទី ១ អំពីការលក់អចលនវត្ថុ

មាត្រា ១៧៧

ការលក់អចលនវត្ថុ ជាកិច្ចសន្យាដែលជនម្នាក់ហៅថា អ្នកលក់ត្រូវផ្ទេរនូវសិទ្ធិនៃអចលនវត្ថុនោះ ឬ កម្មសិទ្ធិណាមួយជារបស់ខ្លួនអោយទៅជនម្នាក់ទៀត ហៅថាអ្នកទិញ ដែលជាអ្នកត្រូវចេញថ្លៃជា ប្រាក់តាមតំលៃនៃវត្ថុនោះ ឬ សិទ្ធិនោះអោយអ្នកលក់។

មាត្រា ១៧៨

កម្មសិទ្ធិករទាំងពួងអាចលក់អចលនវត្ថុ ឬ សិទ្ធិទាំងឡាយលើអចលនវត្ថុ ដែលជាកម្មសិទ្ធិផ្ទាល់របស់ខ្លួនបាន វៀរតែក្នុងករណីដែលមានច្បាប់ ឬ បទបញ្ជាណាហាមឃាត់តែប៉ុណ្ណោះ។

មាត្រា ១៧៩

កិច្ចសន្យានៃការលក់អចលនវត្ថុ ត្រូវតែធ្វើជាលិខិតតាមរូបមន្តលិខិតយថាភូតទើបបាន។

មាត្រា ១៨០

ត្រូវទុកជាមោឃៈ

ការលក់អចលនវត្ថុមិនមែនជារបស់ខ្លួន

- ការលក់អចលនវត្ថុពីប្តី អោយទៅប្រពន្ធ ឬ ពីប្រពន្ធអោយទៅប្តី
- ការលក់អចលនវត្ថុអវិភាគ "ដែលបំបែកគ្នាមិនបាន" ដោយសហកម្មសិទ្ធិករម្នាក់ ដោយគ្មានបានទទួលការព្រមព្រៀងពីសហកម្មសិទ្ធិករឯទៀត។

មាត្រា ១៨១

គេអាចលក់អចលនវត្ថុ ដែលនឹងមាននាអនាគតបាន វៀរលែងតែមរតកដែលមានម្ចាស់នៅរស់នៅឡើយ ទោះបីម្ចាស់មរតកនោះយល់ព្រមផងក៏ដោយ។

វាយឡើងវិញជាភាសាខ្មែរពីឯកសារផ្លូវការ

មាត្រា ១៨២

ការផ្ទេរនូវកម្មសិទ្ធិរបស់អ្នកលក់ អោយទៅអ្នកទិញ ទុកជាត្រឹមត្រូវគិតតាំងពីថ្ងៃដែលសំបុត្រ លក់នោះមានសេចក្ដីបញ្ជាក់មានប្រថាប់ត្រា និង មានចុះក្នុងបញ្ជីកាកម្មសិទ្ធិផងទៀត ។

មាត្រា ១៨៣

បើអ្នកលក់ លក់អចលនវត្ថុថោកជាងពាក់កណ្ដាលថ្លៃដែលត្រូវលក់ក្នុងពេលនោះ ខ្លួនអាចនឹងសុំកតិកាភេទនៃការលក់បាន គឺថា តុលាការនាកាលបានទទួលពាក្យពីអ្នកលក់ ឬ ពីទាយាទ ឬ សិទ្ធិវន្តនៃអ្នកលក់ហើយ ត្រូវកាត់សេចក្ដីអោយការលក់នោះជាមោឃៈភ្លាម ទោះបីក្នុងកិច្ចសន្យាលក់នោះ អ្នកលក់បានដាក់សេចក្ដីច្បាស់លាស់ថា ខ្លួនមិនប្ដឹងសុំកតិកាភេទទេ ប្រសិនបើអាចប្ដឹងបានក៏ដោយ ឬបានថែងច្បាស់ថា ខ្លួនធ្វើអំណោយដល់អ្នកទិញនូវថ្លៃលើសពីនេះទៅទៀតយ៉ាងនេះក៏ដោយ ។

មាត្រា ១៨៤

បើការលក់នេះរំលងបីឆ្នាំហើយ គិតចាប់ពីថ្ងៃដែលលក់មក តុលាកាមិនគប្បីទទួលពាក្យសុំកតិការភេទនោះឡើយ ។ អ្នកប្ដឹងនោះ ទោះស្រីមានប្ដីក្ដី អ្នកភៀសខ្លួនក្ដី អ្នកមានគំហាត់ក្ដី អនីតិជន ដែលនីតិជនណាម្នាក់ យកអចលនវត្ថុទៅលក់ក្ដី ត្រូវគិតរយៈវេលា ៣ ឆ្នាំដូចគ្នាទាំងអស់ ។

មាត្រា ១៨៥

ប្រសិនបើតុលាការទុកបណ្ដឹងសុំកតិកាភេទជាត្រឹមត្រូវហើយ អ្នកទិញអាចរើសយកចំណុចណាមួយ បណ្ដាចំណុចទាំងពីរនេះ គឺប្រគល់អចលនវត្ថុអោយម្ចាស់វា ហើយយកថ្លៃដែលបានបង់ហើយមកវិញក៏បាន ឬ ទុកអចលនវត្ថុនោះ ហើយថែមប្រាក់ទៀតអោយគ្រប់តាមថ្លៃដែលអ្នកជំនាញបាន កំណត់មកក៏បាន ។

តតិយជនដែលបានទិញតពីអ្នកទិញផ្ទាល់ក៏មានសិទ្ធិនេះដូចគ្នា លើកមួយតែអ្នកទិញផ្ទាល់រ៉ាប់ថា នឹងតវ៉ានឹងអ្នកលក់ជួស ។

មាត្រា ១៨៦

បើអ្នកទិញពេញចិត្តនឹងទុកអចលនវត្ថុជាង ហើយថែមថ្លៃអោយទៀតដូចមានថែងក្នុងមាត្រាមុន ខ្លួនត្រូវចេញការប្រាក់នៃថ្លៃដែលអោយខ្វះនោះ តាំងពីថ្ងៃដែលអ្នកលក់ប្ដឹងមក ។

បើអ្នកទិញមិនដែលបានទទួលផលពីអចលនវត្ថុសោះទេ អ្នកនេះត្រូវបានការនៃប្រាក់ថ្លៃទិញ ដែលខ្លួនបានបង់ហើយ ដោយគិតពីត្រឹមថ្ងៃគេប្ដឹងមក ឬ គិតតាំងពីថ្ងៃទិញមក ។

មាត្រា ១៨៧

ការលក់ឯណាដែលអាជ្ញាធរខាងតុលាការជាអ្នកលក់ ដូចជាអចលនវត្ថុដែលគេទិញបានពីការលក់ឡាយឡុង ជាឧទាហរណ៍ ជនណានឹង ប្ដឹងសុំកតិកាភេទ ក៏មិនបានដែរ ។

មាត្រា ១៨៨

សោហ៊ុយអំពីការធ្វើលិខិតលក់ និងសោហ៊ុយប្រថាប់ត្រាផ្សេងៗ ជាបន្ទុករបស់អ្នកទិញ ។

ជំពូកទី ២ អំពីការដូរ

មាត្រា ១៨៩

ការដូរ ជាកិច្ចសន្យាដែលភាគីទាំងឡាយព្រមព្រៀងនឹងអោយវត្ថុគ្នាទៅវិញទៅមក ។

មាត្រា ១៩០

ការដូរនេះ ត្រូវប្រព្រឹត្តទៅតាមច្បាប់ និង តាមរូបមន្តនៃការលក់ដែរ ។

មាត្រា ១៩១

បើដូរវត្ថុដែលមិនមែនជាកម្មសិទ្ធិរបស់ខ្លួន ការដូរនេះត្រូវទុកជាមោឃៈ ។ ត្រូវទុកជាមោឃៈ ដែរ:

- ការដូរអចលនវត្ថុអវិភាគ ដែលគ្មានការព្រមព្រៀងពីសហកម្មសិទ្ធិករដទៃទៀត ។
- ការដូរអចលនវត្ថុជាមរតក ដែលមានម្ចាស់នៅរស់នៅឡើយ ទោះបីម្ចាស់មរតកនោះ យល់ព្រមផងក៏ដោយ ។

មាត្រា ១៩២

ការដូរដែលចាញ់បញ្ឆោតគេ អាចនឹងប្ដឹងសុំអោយសងវត្ថុដែលខ្លួនបានប្រគល់អោយនោះវិញក៏បាន ឬ អោយសងជំងឺចិត្តក៏បាន ។

ជំពូកទី ៣ អំពីការអោយ ឬ ប្រទានកម្ម

មាត្រា ១៩៣

ការអោយ គឺជាកិច្ចសន្យាដែលជនម្នាក់ហៅថាអ្នកអោយ ឬ ទាយកអោយនូវអចលចវត្ថុណាមួយដាច់ឥតរើរុះ ទៅជនម្នាក់ទៀត ហៅថាអ្នកទទួល ឬ បដិគាហក ដែលព្រមយកអចលនវត្ថុនោះ ។

មាត្រា ១៩៤

កាលបើប្រទានកម្ម ប្ដេជ្ញាថាអោយបេតិកភណ្ឌសាកល ឬ អោយតែអចលនវត្ថុណាមួយ ប្រទានកម្មនោះ ត្រូវអោយដោយសំបុត្របញ្ជាក់នៅមុខអ្នកទទួលដែលព្រមទទួលផង ។

ប្រទានកម្មដែលអោយអចលនវត្ថុកាលបើបានប្រថាប់ត្រា និង បានចុះបញ្ជីកាកម្មសិទ្ធិរួចហើយ ទើបទុកជាស្រេច តតិយជននឹងតវ៉ាមិនបានឡើយ ។

មាត្រា ១៩៥

ប្រទានកម្មដែលធ្វើអោយហេតុមរណៈ ហៅថាអច្ច័យទាន ។

មាត្រា ១៩៦

នាកាលអ្នកទទួលប្រទានកម្ម មានសមត្ថភាពអាចនឹងចុះកិច្ចសន្យាបានហើយ អ្នកនេះអាចប្រកែកមិនព្រមយកសប្បុរិសទាននេះបានជាដរាប ។

ម្ចាស់បំណុលនៃជននេះ មិនអាចធ្វើអន្តរាគមន៍ ដើម្បីបង្ខំជននេះអោយទទួលប្រទានកម្មបានឡើយ ។

វាយឡើងវិញជាភាសាខ្មែរពីឯកសារផ្លូវការ

មាត្រា ១៩៧

ប្រទានកម្មនូវវត្ថុដែលអ្នកអោយនឹងមានក្នុងអនាគតនោះមិនបានទេ ប្រទានកម្ម ដែលធ្វើដើម្បីអោយអ្នកទទួលនោះព្រមសងបំណុលខ្លួន ដែលនឹងមានក្នុងអនាគតក៏មិនបានដែរ និង ប្រទានកម្មដែលបើកអោយអ្នកអោយមានសិទ្ធិយកទ្រព្យដែលបានអោយ ហើយទៅចាត់ចែងតាមចិត្តខ្លួនក៏មិនបានដែរ ។

មាត្រា ១៩៨

អ្នកអោយអាចសំចៃទុក ដើម្បីខ្លួននូវផលុបភោគសិទ្ធិប្រើប្រាស់ និង អាស្រ័យនៅនៃអចលនវត្ថុសិនក៏បានដែរ ។

មាត្រា ១៩៩

ប្រទានកម្មឯណាដែលអ្នកទទួលបានព្រមទទួលហើយ ប្រទានកម្មនោះត្រូវទុកជាស្រេចឥតរើរុះដោយប្រការឯណាឡើយ វៀរលែងតែករណីដូចខាងក្រោម ។

មាត្រា ២០០

អ្នកអោយ ឬ សិទ្ធិវន្តរបស់អ្នកអោយ អាចនឹងប្តឹងសុំអោយបដិសេធវិញបានដោយមាន ហេតុដូចតទៅ :

១- បើអ្នកទទួលមិនបានបំពេញនូវភារៈ ដែលខ្លួនមានកតព្វកិច្ចត្រូវបំពេញ

២- បើអ្នកទទួលប្រព្រឹត្តនូវអំពីអកតញ្ញូ ឬ ធ្វើខ្លួនអោយជាអភ័ព្វជនបុគ្គលគ្រប់លក្ខ័ខ័ណ្ឌ ដូចមានចែងហើយក្នុងមាតិកា នៃសន្តតិកម្ម ។

៣- បើអ្នកទទួល មិនចិញ្ចឹមអ្នកអោយក្នុងពេលដែលទ័លក្រ ។

មាត្រា ២០១

ការសុំបដិសេធប្រទានកម្មនោះ ជាភារៈរបស់អ្នកអោយ ឬ របស់សិទ្ធិវន្តនៃអ្នកអោយ ។

មាត្រា ២០២

ការបដិសេធនោះ បណ្តាលអោយរលាយកម្មសិទ្ធិនៃអ្នកទទួល ការនោះមានអានុភាពជា ល័ក្ខខណ្ឌ័រំលាយទ្រព្យដែលបានអោយហើយនោះត្រូវបានទៅអ្នកអោយវិញ ដោយលែងអោយអ្នកទទួលមានបំណុល និង បន្ទុកទាំងពួងដែលបានធ្លាក់លើអ្នកនេះ ពីថ្ងៃមុនមក ។

មាតិកាទី ៧ អំពីកិច្ចការអតិរេក្សសិទ្ធិនៃអចលនវត្ថុ

មាត្រា ២០៣

រាល់លិខិតសញ្ញាពាក់ព័ន្ធនឹងអចលនវត្ថុ ត្រូវប្រថាប់ត្រានៅការិយាល័យភូមិបាល ឬ ការិយាល័យសុរិយោដីដែលគ្រប់គ្រងអចលនវត្ថុនោះ ក្នុងរយៈពេលសាមសិបថ្ងៃ ចាប់ពីថ្ងៃបញ្ជាក់មក ពុំនោះទេលិខិតសញ្ញានេះ ត្រូវទុកជាមោឃៈ និង ជាអសារឥតការ ។

ការិយាល័យភូមិបាល ឬ ការិយាល័យសុរិយោដី នឹងចុះបញ្ជីបាន លុះណាតែលិខិតសញ្ញានោះ មានគ្រប់លក្ខណៈតាមច្បាប់ ។

មាត្រា ២០៤

ជនគ្រប់រូប អាចទំនាស់ទំនងសួរពត៌មានអំពីប្រាតិភោគអចលនវត្ថុ ឬ បន្ទុកលើអចលនវត្ថុនៅការិយាល័យភូមិបាល ឬ នៅការិយាល័យសុរិយាដី ឬ នៅនាយកដ្ឋានសុរិយាដីបានគ្រប់ពេលវេលា

ក្នុងសៀវភៅចុះកម្មសិទ្ធិអចលនវត្ថុ ឬ សៀវភោចុះភោគៈអចលនវត្ថុ ។

ចំពោះការស្នើសុំសេចក្តីដកស្រង់ និង ចម្លងប័ណ្ណ ត្រូវធ្វើនៅការិយាល័យសុរិយោដី ឬ នាយកដ្ឋានសុរិយោដី។

មាត្រា ២០៥

កម្មសិទ្ធិអចលនវត្ថុត្រូវចុះក្នុងសៀវភៅចុះកម្មសិទ្ធិអចលនវត្ថុ។ សៀវភៅចុះកម្មសិទ្ធិអចលនវត្ថុត្រូវធ្វើជាពីរច្បាប់ដូចគ្នា ដោយមួយច្បាប់ដំកល់ទុកនៅការិយាល័យសុរិយោដី ខេត្ត ក្រុង និង មួយច្បាប់ទៀត ដំកល់ទុកនៅនាយកដ្ឋានសុរិយោដី។

មាត្រា ២០៦

សៀវភៅចុះកម្មសិទ្ធិអចលនវត្ថុត្រូវចុះចរន្តការរាល់ការផ្ទេរនិទ្ទេសបន្ទុកលើអចលនវត្ថុ ការបំបែកក្បាលដី ឬ ការបញ្ចូលក្បាលដី។

មាត្រា ២០៧

ភោគគៈអចលនវត្ថុ ត្រូវចុះក្នុងសៀវភៅចុះភោគៈអចលនវត្ថុ។ សៀវភៅនេះត្រូវធ្វើជាពីរច្បាប់ដូចគ្នា ដោយមួយច្បាប់ដំកល់នៅការិយាល័យភូមិបាល និង មួយច្បាប់ទៀត នៅការិយាល័យ សុរិយោដី ខេត្ត ក្រុង ។

មាត្រា ២០៨

សៀវភៅចុះភោគៈអចលនវត្ថុត្រូវចុះចរន្តការ ចំពោះតែការផ្ទេរអចលនវត្ថុ ការបំបែកក្បាលដី ដែលទាបជាលទ្ធផលនៃសន្តតិកម្មតែប៉ុណ្ណោះ។

មាត្រា ២០៩

សៀវភៅចុះកម្មសិទ្ធិអចលនវត្ថុ ត្រូវធ្វើតាមឃុំនីមួយៗនៃដីកម្មសិទ្ធិ ក្នុងរង្វង់ព្រំប្រទល់ភូមិសាស្ត្ររដ្ឋបាលឃុំ ដោយបញ្ជាក់អោយច្បាស់នូវឈ្មោះកម្មសិទ្ធិករម្នាក់ៗ។

មាត្រា ២១០

សៀវភៅចុះកម្មសិទ្ធិអចលនវត្ថុត្រូវចុះៈ

១- ពិពណ៌នាអំពីក្បាលដី

២- អត្រានុកូលដ្ឋានកម្មសិទ្ធិករ

៣- ការផ្លាស់ប្តូរ

៤- សេចក្តីយល់ឃើញផ្សេងៗ

មាត្រា ២១១

សៀវភៅចុះភោគៈអចលនវត្ថុ ត្រូវធ្វើតាមឃុំនូវដីភោគៈ ក្នុងរង្វង់ព្រំប្រទល់ភូមិសាស្ត្ររដ្ឋបាល ឃុំ ដោយបញ្ជាក់អោយច្បាស់នូវឈ្មោះភោគីម្នាក់ៗ។

មាត្រា ២១២

សៀវភៅចុះភោគៈអចលនវត្ថុត្រូវចុះ

១- លេខរៀងក្នុងសៀវភៅ

២- ក្រឡាផ្ទៃ

៣- ឈ្មោះអ្នកជាប់ព្រំប្រទល់ដី តាមលំដាប់ទិស

៤- ប្រភេទប្រើប្រាស់ដី ដោយបញ្ជាក់អំពីដំណាំ

៥- អត្តសញ្ញាណប័ណ្ណរបស់ភោគី

៦- ការផ្លាស់ប្តូរប្រភពនៃការកាន់កាប់ដី ការបំបែកក្បាលដី ការបញ្ចូលក្បាលដី តាមសន្តតិកម្ម ។ ដោយមានយោងលិខិតជាសំអាង ។

មាត្រា ២១៣

ការចុះចរន្តការក្នុងសៀវភៅចុះកម្មសិទ្ធិអចលនវត្ថុ នៅនាយកដ្ឋានសុរិយោដី ត្រូវធ្វើអោយបានស្របគ្នារតាមតារាងផ្ទេរ ដែលការិយាល័យសុរិយោដីបញ្ជូនមក ។

មាត្រា ២១៤

ក្នុងការដំណើរការដំបូងដែលរដ្ឋយើងមិនទាន់មានប្លង់ក្បាលដី និង ឧបករណ៍បច្ចេកទេស រដ្ឋអនុញ្ញាតអោយនាយកដ្ឋានសុរិយោដីប្រើប្រាស់សៀវភៅចុះបញ្ជីអចលនវត្ថុដែលបោះពុម្ពហើយជាជំនួសសៀវភៅចុះកម្មសិទ្ធិអចលនវត្ថុ និង សៀវភៅចុះភោគៈអចលនវត្ថុសិន តែត្រូវចុះដាច់ដោយឡែក ពីគ្នា ចំពោះដីកមសិទ្ធិ និង ដីភោគៈ តាមឃុំនីមួយៗ ។

មាត្រា ២១៥

ដែលហៅថាក្បាលដី គឺជាផ្ទៃដីមួយជាក់លាក់ ស្ថិតនៅក្នុងឃុំតែមួយមិនពុះបំបែក ដោយព្រំជាប់មិនដាច់ជារបស់ជនម្នាក់ ឬ ក្នុងករណីអវិភាគកម្មជារបស់ជនច្រើននាក់ ហើយប្រើប្រាស់ក្នុងរូបភាព តែមួយ ។

មាត្រា ២១៦

ចាត់ទុកជាព្រំជាប់មិនដាច់ ដែលនាំអោយបំបែកក្បាលដីជាច្រើនក្បាលដីគឺៈ របងផ្លូវ ប្រឡាយ និង ផ្លូវទឹក ដែលមានទទឹងយ៉ាងតិចពីរម៉ែត្រ ។

មាត្រា ២១៧

ផ្លូវថ្នល់ ផ្លូវលំ ថ្នល់ជាតិ ទីតាំងសាធារណៈ ទន្លេ ដៃទន្លេ ស្ទឹង ព្រែក អូរ ប្រឡាយដែលបណ្តែតក្បូនបាន ឬ មិនបាន ប្រឡាយបង្ហូរទឹកចេញ-ចូល មិនអាចចាត់ជាក្បាលដីបានឡើយ គឺត្រូវ ចាត់ចូលជាសម្បត្តិសាធារណៈទាំងអស់ ។

មាតិកាទី ៨ អំពីទោសប្បញ្ញត្តិ

មាត្រា ២១៨

អ្នកអភិរក្សសុរិយោដី មិនត្រូវប្រកែកមិនទទួលពាក្យ ឬ ចាត់ការយឺត ឬ ជំទាស់មិនព្រមចុះហត្ថលេខាចារឹកចេញប័ណ្ណសំគាល់សិទ្ធិចំលងប័ណ្ណសំគាល់សិទ្ធិ ចំពោះសំណុំពាក្យស្នើទាំងឡាយ ដែលត្រឹមត្រូវគ្រប់គ្រាន់តាមលក្ខណៈច្បាប់ ត្រូវទទួលទោសរដ្ឋបាលដោយមិនគិតដល់ព្យសនកម្ម ដែល បណ្តាលមកពីអំពើរបស់ខ្លួន ។

មាត្រា ២១៩

អ្នកអភិរក្សសុរិយោដីណាដែលធ្វេសប្រហែស ភ្លេចចុះហត្ថលេខាចារឹក ឬលេខាចារឹកខុស ភ្លេចចុះនិទ្ទេសក្នុងសៀវភៅកម្មសិទ្ធិអចលនវត្ថុ ក្នុងសៀវភៅចុះភោគៈអចលនវត្ថុ និងក្នុងប័ណ្ណសំគាល់សិទ្ធិនូវប្រាតិភោគ ឬបន្ទុកផ្សេងៗនៃអចលនវត្ថុនោះ ត្រូវទទួលទោសរដ្ឋបាល ដោយមិនគិតដល់ព្យសនកម្ម ដែលបណ្តាលមកពីអំពើរបស់ខ្លួន ។

មាត្រា ២២០

នៅពេលអាជ្ញាធរមានសមត្ថកិច្ចពិនិត្យឃើញថា ព្យសនកម្មនេះពិតជាបណ្តាលមកពីកំហុសរបស់អ្នកអភិរក្ស អ្នកនេះត្រូវចេញតំលៃខូចខាត និង ជំងឺចិត្តដល់សិទ្ធិវន្ត ។

វាយឡើងវិញជាភាសាខ្មែរពីឯកសារផ្លូវការ

មាត្រា ២២១

ជនណាបានលួចលក់ ឬ លួចបញ្ចាំអចលនវត្ថុដោយប្រាប់ថាជាអចលនវត្ថុរបស់ខ្លួននូវអចលនវត្ថុដែលខ្លួនបានដឹងថាមិនមែនជារបស់ខ្លួន ឬដោយប្រាប់ថាអចលនវត្ថុនោះនៅទំនេរ ឥតមានអ្នកណាជាម្ចាស់ទេ ប៉ុន្តែតាមសេចក្តីពិតខ្លួនបានដឹងថាអចលនវត្ថុនោះបានលក់ ឬ បញ្ចាំនឹងគេរួចទៅ ហើយជននោះត្រូវផ្តន្ទាទោសដាក់ពន្ធនាគារពី ១ឆ្នាំ ដល់ ៥ឆ្នាំ ដោយមិនគិតដល់ព្យសនកម្ម ដែលបណ្តាលមកពីអំពើរបស់ខ្លួន។

មាត្រា ២២២

ត្រូវមានទោសដូចមាត្រា ២២១ ដែរ

១- ជនដែលប្រកាសចុះក្នុងសៀវភៅចុះភោគៈអចលនវត្ថុ ឬ សៀវភៅចុះកម្មសិទ្ធិអចលនវត្ថុ ក្នុងនាមផ្ទាល់របស់ ខ្លួនលើអចលនវត្ថុដែលខ្លួនដឹងថាមិនមែនជារបស់ខ្លួន។

២- ជនដែលប្រកាសចុះបញ្ជីនូវប្រាតិភោគប្រត្យ័ក្សលើបណ្ណ័សំគាល់សិទ្ធិ ដែលខ្លួនដឹងថាមិនមែនជារបស់ខ្លួន និង ជនដែលយល់ព្រមចុះបញ្ជី ដោយដឹងថាមុននូវសភាពការណ៍ខាងលើ។

៣- ជនដែលនៅពេលកសាងបណ្ណ័សំគាល់សិទ្ធិ ពុំបានប្រកាសអោយចុះនូវប្រាតិភោគ និងបន្ទុកនៃអចលនវត្ថុរបស់ខ្លួនដោយចេតនា។

៤- ជនណាក៏ដោយដែលបានភូតកុហក ចុះកិច្ចសន្យាជាមួយតតិយជនលើអចលនវត្ថុ។

មាត្រា ២២៣

ភ្នាក់ងារមានសមត្ថកិច្ច ដែលបានចូលរួមគំនិតក្នុងការតាក់តែងលិខិតលួចអចលនវត្ថុ ដូចមាន ចែងក្នុង *មាត្រា ២២១ និង ២២២* នៃច្បាប់នេះ ត្រូវចាត់ទុកជាអ្នកសមគំនិត។

អ្នកសមគំនិតត្រូវផ្តន្ទាទោសដូចគ្នានឹងអ្នកផ្តើមគំនិតដែរ។

មាត្រា ២២៤

ជនណាដែលបានកាន់កាប់ដីគ្រប់ប្រភេទ ហើយមិនបានមកប្រកាសចុះបញ្ជីអចលនវត្ថុ ក្នុងរយៈពេល ៣ ខែ ត្រូវពិន័យអោយបង់ពន្ធអាករនិង បន្ទុកផ្សេងៗលើអចលនវត្ថុនោះ គិតចាប់ពីថ្ងៃដែលច្បាប់ភូមិបាលនេះចូលជាធរមាន។ បើនៅតែមិនព្រមមកប្រកាសក្នុងរយៈពេល ៥ ឆ្នាំក្រោយមក ទៀត ដីនេះនឹងត្រូវធ្លាក់មកជាសម្បត្តិឯកជននៃរដ្ឋ។

មាត្រា ២២៥

ជនណាដែលធ្វើអោយរាំងស្ទះនូវការប្រកាសដីធ្លី ត្រូវផ្តន្ទាទោសរដ្ឋបាល បើមិនរាងចាល ត្រូវផ្តន្ទាទោសដាក់ពន្ធនាគារ ពី ១ ខែ ដល់ ១ ឆ្នាំ។

មាត្រា ២២៦

ជនណាជំទាស់ ឬ ធ្វើអោយរាំងស្ទះនូវកិច្ចការវាស់វែងលើផ្ទៃដីការដាំបង្គោលស៊ីម៉ងត៍ ដៅចំណុច ការតាំងទីផ្លាកសុរិយោដី ទោះជាបណ្តោះអាសន្នក្តី ឬ ស្ថាពរក្តីត្រូវព្រមាន។ បើមិនរាងចាល ត្រូវផ្តន្ទាទោសដាក់ពន្ធនាគារពី ១ ខែ ដល់ ១ ឆ្នាំ។

មាត្រា ២២៧

ជនណាលើកចេញ ឬ រំកិលបង្គោលស៊ីម៉ងត៍ដៅចំណុច និង ទីតាំងផ្លាកសញ្ញាសុរិយោដី នឹងត្រូវព្រមាន។ បើមិនរាងចាល ត្រូវផ្តន្ទាទោស ដាក់ពន្ធនាគារពី ១ ខែ ដល់ ១ ឆ្នាំ ដោយមិនគិតដល់ការខូចខាត ដែលបណ្តាលមកពីអំពើរបស់ខ្លួន។